

Maatschappelijk rendement in beeld

Eredivisie **Community Champions**

In de periode januari - mei 2025 heeft BMC in opdracht van de Eredivisie CV onderzoek gedaan naar het maatschappelijk rendement van Community Champions.

Bij vier deelnemende clubs zijn de verhalen van acht jongeren in beeld gebracht - in totaal 32 verhalen.

Maatschappelijk rendement

Het onderzoek toont aan dat het maatschappelijk rendement in zowel kwalitatieve als kwantitatieve zin positief is: het programma heeft bij de vier onderzochte clubs een positieve impact op het leven van de deelnemers en (ook in financiële zin) op de samenleving. De opbrengsten zijn samen te vatten in vijf onderdelen:

- 1. Meer zelfvertrouwen en een verbeterd zelfbeeld
- 2. Verbeterd toekomstperspectief, vaardigheden en motivatie
- 3. Verbeterde sociale vaardigheden en relaties
- 4. Actievere leefstijl en actiever in de maatschappij
- 5. Verminderd risicovol gedrag en kwetsbaarheid

Bas

Leeftijd: 14
Havo

Kenmerken
Goed in zijn vel, leuke vrienden, sportief

rendement
-€ 3.444

Leroy

Leeftijd: 16
Praktijkonderwijs

Kenmerken
Overgewicht, weinig vrienden en motivatie

rendement
€ 9.282

Amira

Leeftijd: 15
Vmbo-tl

Kenmerken
Gepest, onveilige buurt, geen fijne vrienden of thuissituatie

rendement
€ 3.605

Stijn

Leeftijd: 18
Geen onderwijs

Kenmerken
Gezinshuis, geen vrienden, middelengebruik, fanatieke fan

rendement
€ 11.924

Sascha

Leeftijd: 16
Speciaal onderwijs

Kenmerken
Lichamelijke beperking, kleine leefwereld, voetbalfan

rendement
€ 4.460

Vertaling naar financieel rendement

Het deel van de opbrengst dat naar financieel rendement te vertalen is, is voor 32 deelnemers gemiddeld € 5.060. Dit bedrag loopt gemiddeld per onderzochte club uiteen van € 1.820 tot € 7.470 per deelnemer. De mate van dit financiële rendement verschilt per ‘type’ deelnemer en wordt gerealiseerd door:

- verbeteren inactief gedrag en daarmee tegengaan van bijvoorbeeld obesitas;
- verbeteren van contacten en daarmee tegengaan van een sociaal isolement;
- verbeteren van attitude jegens school en daarmee voorkomen van schoolverlating;
- bevorderen van gezond gedrag en daarmee tegengaan van middelengebruik, zoals roken en drugs;
- bevorderen van sociale contacten en daarmee reductie van risicovol gedrag, en reductie van bijvoorbeeld bedreigingen of verval naar crimineel gedrag.
- verbeteren van mentale gezondheid, waardoor gebruik van voorzieningen, zoals psycholoog, psychiater en/of coaching is gereduceerd.

Het financieel maatschappelijk rendement landt vooral bij stakeholders in de sector Zorg en Veiligheid. Relatief weinig financieel rendement landt bij gemeenten en het bedrijfsleven.

Persona's

De opbrengsten zijn vertaald naar vijf fictieve persona's die zijn gebaseerd op de verhalen van deelnemers aan Community Champions. De verhalen van Bas, Leroy, Amira, Stijn en Sascha zijn te lezen in [bijlage 1](#) van dit rapport. In hoofdstuk 3 zijn deze uitgebreid beschreven en geanalyseerd. Uit onderstaande tabel blijkt dat bij Bas sprake is van een negatief maatschappelijk rendement in financiële zin. Dit is het resultaat van een relatief stabiele startsituatie zonder maatschappelijke kosten. Bij de andere persona's is sprake van een positief maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin. Het meeste rendement is zichtbaar bij Stijn en Leroy waar in de startsituatie hoge maatschappelijke kosten aanwezig zijn.

Hoewel de Community Champions programma's bij de clubs op elkaar lijken, zijn er ook verschillen. Bijvoorbeeld in de doelgroepselectie. Deze verschillen maken dat de uitkomsten voor de vier clubs niet automatisch ook gelden voor andere deelnemende clubs of te extrapoleren zijn voor het volledige programma.

Conclusies

Het onderzoek komt tot een vijftal generieke conclusies:

- 1 Community Champions heeft een positief maatschappelijk rendement
- 2 De mate van (financieel) maatschappelijk rendement wordt voor een groot deel bepaald door de startsituatie van de deelnemer
- 3 De verschillen tussen de programma's maken dat het maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin niet te extrapoleren is voor het volledige programma
- 4 Community Champions draagt bij aan MDT-doelen en heeft aanvullende effecten die verder gaan dan deze doelen
- 5 Community Champions is stevig verankerd, maar de effectiviteit kan worden vergroot

Werkzame elementen

Werkzame elementen zijn onderdelen die cruciaal zijn voor het bereiken van de gewenste resultaten. Op basis van de analyse onderscheiden we de volgende werkzame elementen in de Community Champions programma's bij de vier onderzochte clubs:

Persoonlijke aandacht

Kracht van de voetbalclub

Groepsdynamiek

Inspirerende leeromgeving

Selectie en intake van deelnemers

Maatwerk / flexibiliteit

Actieve betrokkenheid van de onderwijsinstelling

Aanbevelingen

Het onderzoek komt tot drie uitgewerkte aanbevelingen die de impact van het programma mogelijk nog verder vergroten:

1. Benut kansen voor het programma Community Champions door aan te sluiten op de uitdagingen die landelijk worden gezien voor de doelgroep. Kansen worden met name gezien in aansluiting op de thema's mentale gezondheid, bevorderen van gezond gedrag en inzet op preventie vanuit een brede blik (positieve gezondheid).
2. Stuur op het maximaal benutten van het potentieel maatschappelijk rendement. Inzichten in de werkzame elementen, de rol van doelgroepselectie en groepssamenstelling zijn van grote invloed op het te verwachten maatschappelijk rendement; kwalitatief en kwantitatief. Bewuste keuzes en zorgvuldige processen dragen bij aan het verhogen van het rendement.
3. Borg het maatschappelijke rendement door extra aandacht voor deelnemers structureel in te regelen, bijvoorbeeld door een zorgvuldige selectie, ontwikkelplannen en nazorg. De behoefte van jongeren voor die extra aandacht is leidend. In het verlengde hiervan bevelen we aan de deelnemende jongeren een actieve rol te geven in de doorontwikkeling van het programma.

Inhoudsopgave

H1 Inleiding	7
1.1 Eredivisie en Community Champions	9
1.2 Doel- en vraagstelling	10
1.3 Methodiek van het onderzoek	11
H2 De context van Community Champions	17
2.1 Doel en bereik van MDT en Community Champions	19
2.2 Eerder onderzoek naar MDT en Community Champions	23
2.3 Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	25
H3 Maatschappelijk rendement in beeld	31
3.1 Vertellen: de kwalitatieve duiding	35
3.1.1 Startsituatie	35
3.1.2 Inzet Community Champions-programma	41
3.1.3 Huidige situatie	46
3.1.4 Opbrengsten kwalitatief	51
3.1.5 Aansluiting MDT-pijlers	55
3.2 Tellen: de kwantitatieve duiding	58
H4 Conclusies en aanbevelingen	65
4.1 Conclusies	67
4.2 Werkzame elementen	70
4.3 Aanbevelingen	72
Bijlage 1 Overzicht persona's	75
Colofon	87

Dit document (inclusief bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC en/of de Eredivisie CV.

H1 | Inleiding

Hoofdstuk 1

1.1
Eredivisie en Community
Champions
9

1.2
Doel- en vraagstelling
10

1.3
Methodiek
van het onderzoek
11

1.1 | Eredivisie en Community Champions

In het regeerakkoord van 2017 werd Maatschappelijke Diensttijd (MDT) als project opgenomen. Na een opstartfase is MDT in 2020 daadwerkelijk van start gegaan. Tijdens MDT zetten jongeren tussen de 12 en 30 jaar zich vrijwillig in voor de maatschappij. Hierbij kunnen ze hun talenten ontdekken, ontmoeten ze andere mensen en doen iets terug voor hun omgeving. Ze geven bijvoorbeeld taallessen aan statushouders of organiseren samen een maatschappelijk evenement. De betaaldvoetbalclubs (BVO's) hebben onder coördinatie van de Eredivisie CV gezamenlijk in december 2021 subsidie ontvangen voor een programma waarvan de uitvoering ligt bij de BVO's en dat gericht is op de invulling van MDT. Dit programma heet Community Champions¹.

Community Champions maakt gebruik van de populariteit van het betaald voetbal in Nederland en de sociale kracht van de sport om een traject voor MDT aan te bieden. Gedurende zestien weken gaan jongeren in het programma op zoek naar hun talent. Dit doen ze door mee te doen aan workshops, samen te sporten en door het zelf organiseren van activiteiten in de wijk. Als 'Community Champion' ontdekken de jongeren zo talenten bij zichzelf, ontmoeten ze nieuwe mensen én doen ze binnen dit project ook iets terug voor een ander in de buurt. Eredivisie CV, het samenwerkingsverband van eredivisieclubs, is de landelijke coördinator van het programma die de kaders bewaakt.

Binnen die kaders geven clubs hun eigen invulling aan het programma, bijvoorbeeld door de keuze van de doelgroep, het aanbod binnen het programma en samenwerking met lokale partners. Zo sluiten lokale programma's – soms ook met eigen naamgeving – aan bij de lokale vraag, maar binnen de kaders van het landelijk programma.

Evaluaties vanuit het programma en de subsidieverstrekker (het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)) laten zien dat Community Champions een waardevolle bijdrage levert aan de levens van de deelnemers. Op basis van deze inzichten is het aannemelijk dat niet alleen bij de jongeren waarde wordt toegevoegd, maar ook in hun leefwereld, zoals in het gezin en op school of werk. Deze impact is tot op heden niet in kaart gebracht.

¹ <https://eredivisie.nl/maatschappelijk/communitychampions/>

1.2 | Doel- en vraagstelling

De Eredivisie CV en de deelnemende clubs zien de meerwaarde van het programma voor jongeren en hebben de behoefte het programma nog impactvoller te maken. Om dat te kunnen doen is een verdiept inzicht nodig in de maatschappelijke kosten en baten, en de werkzame elementen van het programma. De ambitie is bovendien om het programma ook na de huidige subsidieperiode (medio 2026) een vervolg te geven. Financiering van het programma is echter nog onzeker, omdat er sprake van was dat MDT in het huidige regeringsbeleid geen vervolg zou krijgen. Gelukkig wordt er nu weer gewerkt aan een meerjarenplan voor de komende vijf jaar (2026-2030).

Inzicht in waar het programma goed is of nog verbeterd kan worden, beantwoordt de vraag van de Eredivisie CV en deelnemende clubs hoe het programma nog effectiever kan worden, en biedt aanknopingspunten voor verdere ontwikkeling van het programma. Inzicht in de maatschappelijke kosten en baten kan tevens helpen om toekomstige financiering, al dan niet via subsidie, te vinden en daarmee de levensduur van het programma te verlengen door alternatieve financieringsbronnen voor het programma te vinden.

Om Community Champions te versterken en na de huidige periode voort te kunnen zetten, zonodig met een andere financieringsbron, is er behoefte aan inzicht in:

- de maatschappelijke kosten en baten van het programma voor deelnemers, waar mogelijk vertaald naar financiële waarde;
- de maatschappelijke kosten en baten voor andere organisaties of personen;
- de werkzame en niet-werkzame onderdelen van het programma;
- maatschappelijke vraagstukken nu en in de nabije toekomst waaraan het programma mogelijk bijdraagt;
- de werkzame onderdelen van het programma en waar de toegevoegde waarde, behalve bij de deelnemers ook bij andere organisaties of personen, wordt ervaren.

Gedurende **zestien weken** gaan jongeren in het programma op zoek naar hun talent.

1.3 | Methodiek van het onderzoek

Voor dit project is gekozen voor de inzet van de methode **Maatschappelijk rendement in beeld: Tellen en Vertellen**²⁺³. Deze methode wordt hier toegelicht.

De theorie van maatschappelijk rendement ('Tellen en Vertellen')

Voor het bepalen van maatschappelijk rendement heeft BMC sinds een aantal jaren een eigen methode. Met deze methode maken we inzichtelijk wat een project in kwalitatieve zin oplevert voor deelnemers en hun omgeving. Dat wordt in beeld gebracht door middel van verhalen via persona's. Tegelijkertijd wordt het financiële rendement, voor zover mogelijk, in beeld gebracht door te berekenen welke maatschappelijke kosten door een interventie worden teruggedrongen of voorkomen. Een belangrijke opmerking hierbij is dat niet alle aspecten aangaande maatschappelijk rendement om te zetten zijn in financieel rendement. Daarom horen het 'vertellen' en 'tellen' onomstotelijk bij elkaar en dienen ze in samenhang te worden gezien.

Maatschappelijk rendement in kwalitatieve zin ('Vertellen')

Met het maatschappelijk rendement doelen we in eerste instantie op de impact die het programma Community Champions heeft gehad op het leven van de deelnemers: Levert het een bijdrage aan het vergroten van de zelfredzaamheid en het welzijn van deelnemers? Ervaren deelnemers een positieve invloed op hun leven, en op de levens van hun naasten? Dit is het maatschappelijk rendement in kwalitatieve zin. Dit hebben we geduid door middel van een aantal persona's, zie hiervoor hoofdstuk 3.

In deze persona's is de impact die het programma Community Champions heeft gehad op het leven van de deelnemers in beeld gebracht. De persona's zijn samengesteld uit de verschillende onderzochte casussen en zijn gebaseerd op werkelijke verhalen.

Maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin ('Tellen')

Het tweede onderdeel van maatschappelijk rendement betreft het kwantitatieve deel: in welke mate hebben de activiteiten van het programma Community Champions maatschappelijke kosten voorkomen, verminderd en/of opgelost? Deze kosten bestaan uit elementen zoals het gebruik van bepaalde (zorg)voorzieningen, eventuele schulden, een inactieve levensstijl, het mislopen van een startkwalificatie en de aanwezigheid van risicovolle situaties. De maatschappelijke kosten brengen we in beeld aan de hand van 'de maatschappelijke prijslijst'⁴ die mede door BMC is ontwikkeld met steun van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Waar mogelijk wordt dit aangevuld met onze eigen database met daarin aanvullende onderzoeken en bedragen.

Bewust zijn van impact

Een belangrijk voordeel van deze werkwijze is dat professionals uit de betrokken organisaties zich meer bewust worden van het maatschappelijk rendement van hun inspanningen. De inzichten kunnen worden gebruikt om het programma verder te optimaliseren en dus impactvoller te maken.

De deelnemende clubs beschikken door deze aanpak bovendien over een middel om op een andere manier het gesprek te voeren met partners (bijvoorbeeld gemeenten en verzekeraars) en daarbij duidelijk te maken wat de toegevoegde waarde (ook in financiële zin) van de aanpak is.

De methode 'Maatschappelijk rendement in beeld' ziet er schematisch als volgt uit:

Figuur 1: Schematische weergave van de methode 'Maatschappelijk rendement in beeld'

Startsituatie

De startsituatie staat voor de situatie waarin de deelnemers van het programma Community Champions zich bevinden voordat het programma start. Deze situatie vormt de input voor de interventie.

We brengen het rendement voor de doelgroep in beeld in kwalitatieve en kwantitatieve termen.

- Wat zijn de karakteristieken van deze deelnemers? Met andere woorden, dit betreffen de maatschappelijke kosten, die bestaan uit elementen zoals het gebruik van bepaalde voorzieningen, middelengebruik, ongezond gedrag, het mislopen van een startkwalificatie, aanwezigheid van risicovolle situaties, et cetera.
- Wat zijn de maatschappelijke kosten van deze deelnemers?
- Wat verwachten we voor toekomstige maatschappelijke kosten van de deelnemers zonder interventie?

² [LINK](#) | Toelichting op methodiek via BMC-website / ³ [LINK](#) | Folder maatschappelijk rendement in beeld

⁴ [LINK](#) | Meer informatie over de maatschappelijke prijslijst, mede ontwikkeld door BMC

Inzet

De inzet valt uiteen in de activiteiten (alles wat in het kader van het programma voor de doelgroep wordt ontplooid). Hierbij valt te denken aan de georganiseerde ontmoetingen, de inzet van trainingen en workshops, en persoonlijke coaching, al dan niet verzorgd door externe partners.

Huidige situatie (output)

De output is de situatie van de doelgroep na inzet van de activiteiten. Dit wordt in kaart gebracht aan de hand van het gebruik van voorzieningen, het voorkomen van risicovolle situaties en het verbeteren van het eigen toekomstperspectief (wanneer het perspectief leven in plaats van overleven wordt door bijvoorbeeld het behalen van een startkwalificatie of het krijgen van een baan).

⁵ Belangrijk is om te bepalen in hoeverre de maatschappelijk effecten ook echt het gevolg zijn van de ingezette activiteiten en niet het gevolg van andere factoren in de omgeving. Om dit te boekstaven passen we een veranderingstheorie toe. In het plan van aanpak geven we aan hoe we dit doen.

⁶ In een ex-ante-evaluatie/onderzoek worden een of meerdere beleidsopties onderzocht op mogelijke gevolgen. Ex-ante-evaluaties vinden voorafgaand aan de invoering van een voorstel plaats en kunnen ingaan op bijvoorbeeld de potentiële effectiviteit en efficiëntie, verwachte neveneffecten en uitvoerbaarheid. Een ex-post-evaluatie/onderzoek houdt in dat na afronding van het project/traject (ex post) onderzocht wordt wat de gerealiseerde effecten en efficiëntie van het uitgevoerde project of traject zijn geweest.

Maatschappelijk rendement

Door de **startsituatie** en **huidige situatie (output)** tegen elkaar af te zetten, blijkt in hoeverre er een verandering is opgetreden. Om het maatschappelijk effect vast te stellen, bepalen we in hoeverre de verandering tussen input en output de resultante is van de ontplooide activiteiten (= toepassen van beleidstheorie of **veranderingstheorie**⁵). Hierbij kijken we in hoeverre een bepaald type ondersteuning minder of niet meer gebruikt wordt, of situaties zijn voorkomen in het kader van preventie en/of deelnemers in staat zijn om bijvoorbeeld een eigen inkomen te verwerven (= baten). We berekenen het **maatschappelijk rendement** door de **startsituatie** af te zetten tegen de maatschappelijke effecten (**output**) en de gedane investering ten aanzien van de ingezette **activiteiten** daarvan af te trekken.

Het maatschappelijk rendement valt uiteen in een kwantitatieve component ('tellen'), waarbij het maatschappelijk rendement in euro's is berekend en een kwalitatieve component ('vertellen'). Dit is 'het verhaal' van de doorgemaakte transitie, conform [figuur 1](#), en gaat ook in op de elementen die niet te becijferen zijn, zoals het ontwikkelen van zelfvertrouwen, of het versterken van het sociale netwerk.

Onze methode 'Maatschappelijk rendement in beeld' sluit goed aan bij het model Theory of Change dat de Universiteit van Utrecht eerder voor Community Champions heeft uitgevoerd voor de Eredivisie CV. Door de toepassing van onze methode (inclusief casestudies) wordt verdere invulling en verfijning aangebracht.

Casestudy

Om het maatschappelijk rendement in kwalitatieve en kwantitatieve zin voor het programma Community Champions te bepalen, wordt gewerkt met deelnemers (casussen) van afgeronde trajecten binnen Community Champions. Op deze wijze wordt teruggekeken (ex post), waarmee relatief 'hard' bewijslast wordt verzameld. In de alternatieve aanpak, waarbij vooraf gekeken wordt naar verwachte opbrengsten (ex ante) is de bewijslast onzeker en daarmee de conclusies minder gefundeerd⁶. Voor het bepalen van het maatschappelijk rendement hanteren we een scope van een periode van één jaar.

Dus: De bespaarde maatschappelijke kosten, bijvoorbeeld een lagere zorgvraag, wordt voor maximaal een jaar meegenomen.

- Er is uit praktische overwegingen gekozen om vier clubs te selecteren uit het totaal van 26 deelnemende clubs. De keuze voor clubs is in overleg met de landelijke coördinator bij Eredivisie CV gemaakt, gebaseerd op een aantal factoren:
- clubs die minimaal één jaar ervaring hebben met het programma (dus niet net gestart), waardoor ook deelnemers beschikbaar zijn die het programma hebben afgerond;
 - een verdeling van grotere en kleinere cluborganisaties uitkomend in de Eredivisie en Keuken Kampioen Divisie;
 - clubs die bereid en in staat zijn om de gevraagde bijdrage te leveren die nodig is voor adequate uitvoering van het onderzoek (o.a. deelnemerselectie en -communicatie);
 - clubs die het programma lokaal verschillend vormgeven, zodat eventuele verschillen in de uitkomsten daaraan kunnen worden gespiegeld;
 - een zekere geografische spreiding over Nederland.

In samenspraak met de Eredivisie CV zijn onderstaande clubs geselecteerd voor deelname:

Naam voetbalclub	Uitvoerende maatschappelijke stichting	Naam van programma	Plaats
Excelsior Rotterdam	Excelsior Foundation	Excelsior Community Champions	Rotterdam
FC Groningen	Stichting FC Groningen in de Maatschappij	FC Groningen Uitdaging	Groningen
Vitesse	Vitesse Betrokken	Vitesse United	Arnhem
Willem II	Willem II Betrokken	Willem II Community Champions	Tilburg

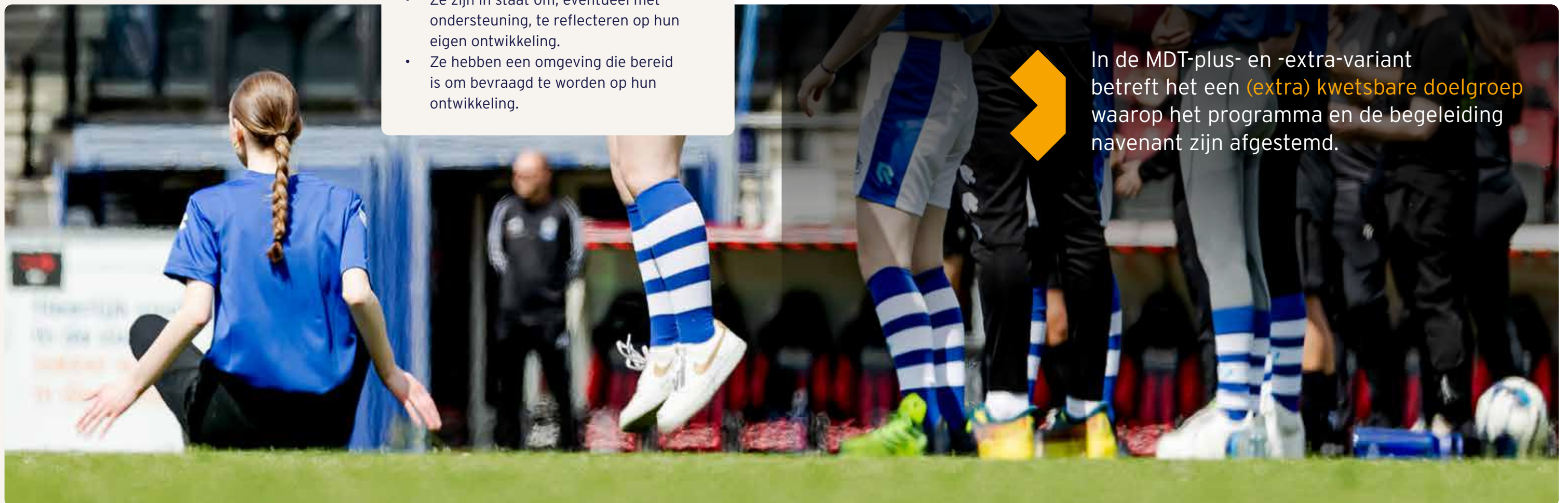
Tabel 1: Clubs die hebben meegedaan aan dit onderzoek

Bij de geselecteerde clubs wordt het Community Champions-programma, soms onder een zelfgekozen programmanaam, aangeboden door de maatschappelijke stichting die is verbonden aan de BVO. Bij FC Groningen is dat bijvoorbeeld Stichting FC Groningen in de Maatschappij; een stichting die organisatorisch los van de voetbalclub maatschappelijke activiteiten organiseert, maar daarvoor gebruikmaakt van de aantrekkingskracht van de club.

Bij de meeste clubs worden verschillende varianten van het programma aangeboden. Dat zijn er maximaal drie: MDT-basis, MDT-plus en MDT-extra. De programma's hebben vergelijkbare doelen en een vergelijkbare opzet, maar richten zich op een andere doelgroep. In de MDT-plus- en -extra-variant betreft het een (extra) kwetsbare doelgroep waarop het programma en de begeleiding navenant zijn afgestemd. Daarnaast is de plus-variant een langer durend traject van 200 uur in plaats van 80.

Per club hebben acht deelnemers meegedaan aan het onderzoek. Dit maakt dat in totaal 32 casussen zijn onderzocht. Deze selectie is in eerste instantie door de clubs zelf verricht en in overleg met BMC definitief gemaakt. Deelnemers zijn bij de onderzoekers aangedragen op basis van onderstaande criteria:

- Ze hebben het programma minimaal één en maximaal twaalf maanden geleden afgerond.
- Ze hebben het volledige programma voltooid.
- Ze zijn bereid om bevraagd te worden over hun ontwikkeling.
- Ze zijn in staat om, eventueel met ondersteuning, te reflecteren op hun eigen ontwikkeling.
- Ze hebben een omgeving die bereid is om bevraagd te worden op hun ontwikkeling.

Getracht is binnen deze criteria te komen tot een selectie die op clubniveau een afspiegeling is van de totale deelnemersgroep, bijvoorbeeld door deelnemers te spreken die in verschillende varianten van het programma hebben meegedaan of met verschillende ontwikkelvragen zijn gestart.

Bij de geselecteerde jongeren is door middel van semi-gestructureerde interviews in kaart gebracht waar het programma van toegevoegde waarde is geweest voor hun specifieke situatie. Per casus is een gesprek gevoerd met de deelnemer zelf, de begeleider vanuit de club en/of de school en iemand uit de nabije omgeving van de deelnemer. In de meeste gevallen was dat een ouder/verzorger, maar soms ook een ander familielid of begeleider uit het gezinshuis. De gesprekken met begeleiding en ouders zijn bedoeld ter validatie en aanvulling van de verhalen die deelnemers zelf deelden.

Uit het onderzoek blijkt ook wat de werkbare elementen zijn van het programma Community Champions in relatie tot het maatschappelijk rendement. Daarin besteden we aandacht aan de variaties die de onderzochte clubs hebben aangebracht in hun lokale aanpak.

In de MDT-plus- en -extra-variant betreft het een (extra) kwetsbare doelgroep waarop het programma en de begeleiding navenant zijn afgestemd.

H2 | De context van Community Champions

Hoofdstuk 2

2.1	Doel en bereik van MDT en Community Champions	19
2.2	Eerder onderzoek naar MDT en Community Champions	23
2.3	Eerder onderzoek naar MDT en Community Champions	25

2.1 | Doel en bereik van Community Champions

Wat is Maatschappelijke Diensttijd (MDT)?

MDT is een programma van het ministerie van OCW, gelanceerd in 2020. Het biedt jongeren (12-30 jaar) de kans om zich te ontwikkelen, nieuwe mensen te ontmoeten en een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving. De kern van MDT ligt in het stimuleren van sociale en maatschappelijke betrokkenheid, met als doel het versterken van zowel jongeren als de samenleving. MDT is tot stand gekomen in samenwerking met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten en andere ministeries.

MDT berust op drie pijlers (ambities):

1. Iets doen voor een ander en/of de samenleving: jongeren zetten zich vrijwillig in voor individuen of de (lokale) samenleving.
2. Talentontwikkeling: jongeren krijgen de ruimte voor het ontdekken en ontwikkelen van hun talenten, vaardigheden en houding ten opzichte van de ander.
3. Betekenisvolle ontmoetingen: jongeren komen in contact met mensen buiten hun eigen leefwereld, zowel binnen de deelnemende groep als erbuiten.

MDT biedt diverse vrijwillige trajecten:

basis: minimaal 80 uur inzet voor alle jongeren (12-30 jaar);

extra: minimaal 80 uur inzet voor extra kwetsbare jongeren, met intensieve begeleiding voor een bepaalde doelgroep;

plus: verlenging van 80 naar 200 uur inzet, ook voor een bepaalde doelgroep

intensief: minimaal 320 uur over een periode van maximaal 6 maanden voor een doelgroep die intensieve begeleiding vraagt.

Elk MDT-project draagt bij aan de drie ambities en speelt in op maatschappelijke behoeften.

In 2022 zijn **vijf kernthema's** geïdentificeerd waar MDT extra waarde toevoegt:

- Eenzaamheid (uit coalitieakkoord kabinet-Rutte IV 2022)
- Inburgering en integratie (uit coalitieakkoord kabinet-Rutte IV 2022)
- Kansengelijkheid (uit coalitieakkoord kabinet-Rutte IV 2022)
- Mentale gezondheid (aangedragen door MDT-jongerenpanel)
- Sport (vanwege gedeelde doelen: activering jongeren, sociale participatie)

Community Champions

Gebaseerd op de MDT-programmering startte eind 2021 het Community Champions-programma. Hierbij bieden (aanvankelijk 8) voetbalclubs uit de Eredivisie en Keuken Kampioen Divisie een 16-weeks programma aan jongeren (12-30 jaar). Jongeren nemen deel aan workshops, sport en andere activiteiten, waarbij ze hun talenten ontdekken, nieuwe mensen ontmoeten en bijdragen aan hun buurt. Clubs ontwikkelen hun eigen invulling binnen deze kaders.

Sinds de start in 2022 hebben meer dan 3.300 jongeren bij 26 clubs deelgenomen. Opvallend is dat 97% van de deelnemers het programma succesvol afrondde. Dat percentage ligt duidelijk hoger dan bij andere MDT-programma's. Deelnemers beoordelen het Community Champions programma gemiddeld met een rapportcijfer 8.

De Eredivisie CV coördineert het Community Champions-programma namens de deelnemende clubs. Dit omvat onder andere subsidieaanvragen en -verantwoording, kennisdeling tussen clubs, de organisatie van regionale en landelijke evenementen, communicatie en programma-ontwikkeling.

Hierna volgt een toelichting op de aanpak van de vier geselecteerde clubs:

Willem II Betrokken

Willem II Betrokken, de maatschappelijke stichting van Willem II (opgericht 2016), verbindt voetbal met maatschappelijke betrokkenheid onder het motto 'niemand op de reservebank'. 'Willem II Community Champions' is sinds 2023 een van de projecten in de stichting. De stichting werkt samen met Tilburgse scholen om jongeren te werven voor Community Champions.

Willem II heeft de MDT-pijlers gecombineerd met de Sustainable Development Goals (SDG's) en drie kernwaarden geformuleerd voor het programma: talentontwikkeling, participatie en positieve gezondheid. De doelgroep is 12-30 jaar, maar in de praktijk veelal 13-20 jaar. Jongeren melden zich vaak zelf aan via school of worden door docenten/mentoren benaderd.

Het programma omvat sportactiviteiten (o.a. boksen), bedrijfsbezoeken, gastlessen van ervaringsdeskundigen en buurtbijdragen (zoals een bingoavond voor dementerenden). De geïnterviewde jongeren volgden allemaal het MDT-basis-programma.

Door het succes
in de regio Arnhem
hebben omliggende gemeenten
zich aangesloten, waardoor het
programma **jaarlijks meer dan
200 jongeren** bereikt.

Vitesse Betrokken

Vitesse Betrokken voert het MDT-programma uit onder de naam 'Vitesse United' sinds 2022. De maatschappelijke stichting van Vitesse focust op een gezonde leefstijl, sociale ontwikkeling en participatie, door de kracht van voetbal te benutten voor emotie, verbinding en beweging.

Het programma richt zich op jongeren van 15-25 jaar en volgt het MDT-basis-traject. Het is specifiek ontworpen voor jongeren die minder goed functioneren in een schoolse setting en een korte spanningsboog hebben. Vitesse United creëert een sportieve leeromgeving met wekelijkse activiteiten buiten het leslokaal om talenten te ontwikkelen.

Door het succes in de regio Arnhem hebben omliggende gemeenten (Rheden, Liemers, Overbetuwe) zich aangesloten, waardoor het programma jaarlijks meer dan 200 jongeren bereikt.

Excelsior Foundation

De Excelsior Foundation biedt jongeren een 16-weeks groepsgericht traject op de clublocatie, waarbij ze gemiddeld vijf uur per week vrijwillig actief zijn. Onder de naam 'Excelsior Community Champions' werkt de Foundation sinds 2021 met drie verschillende MDT-programma's, ontwikkeld in samenwerking met partnerscholen. Activiteiten variëren van workshops (cv schrijven, podcasts maken) en bezoeken (ervaringsdeskundige politie) tot het organiseren van buurttoernooien voor kinderen. Opvallend is dat deelnemers vaak tweemaal meedoen, waarbij bij de tweede deelname een voorbeeldfunctie richting nieuwe deelnemers wordt verwacht.

Excelsior richt zich op jongeren van 14-19 jaar, die praktijkonderwijs of speciaal onderwijs volgen, of op vmbo-scholen zitten. De programma's zijn afgestemd op de specifieke behoeften van deze jongeren; zo is beroepsoriëntatie belangrijk voor vmbo-t en focust praktijkonderwijs op het geven van trainingen aan kinderen en bedrijfsbezoeken in de bouwsector. De Foundation werft via scholen en benadert naast scholieren die het 'verdienen' om mee te doen ook jongeren die extra aandacht nodig hebben. De geïnterviewde jongeren volgden allemaal het MDT-extra-programma, waarbij ze zichzelf aanmelden of door hun mentor/docent werden benaderd.

Stichting FC Groningen in de Maatschappij

Stichting FC Groningen in de maatschappij noemt zijn lokale Community Champions-programma de 'FC Groningen Uitdaging'. De stichting richt zich op maatschappelijke impact, met nadruk op bewegen en gezondheid. Dit omvat cv-trainingen, het vergroten van het netwerk van jongeren via werkbezoeken en het organiseren van buurtbijdragen, waarbij jongeren gezamenlijk bepalen hoe ze bijdragen aan de gemeenschap.

De doelgroep bestaat uit jongeren van 12-20 jaar, afkomstig van vijf verschillende middelbare scholen. Jongeren uit praktijk- of speciaal onderwijs hebben vaak een zorgvraag of gedragsproblemen. De geïnterviewde jongeren in dit onderzoek volgden diverse MDT-trajecten (basis, extra of plus).

2.2 | Eerder onderzoek naar MDT en Community Champions

Onlangs zijn er twee rapportages⁷⁺⁸ verschenen van onderzoeken die de impact van MDT-programma's en deelnemende jongeren hebben onderzocht.

De meest opvallende resultaten laten zien dat:

94%

vindt het belangrijk iets te betekenen voor een ander

64%

heeft vaardigheden ontwikkeld

44%

stoomt door naar opleiding, stage, baan of vrijwilligerswerk

95%

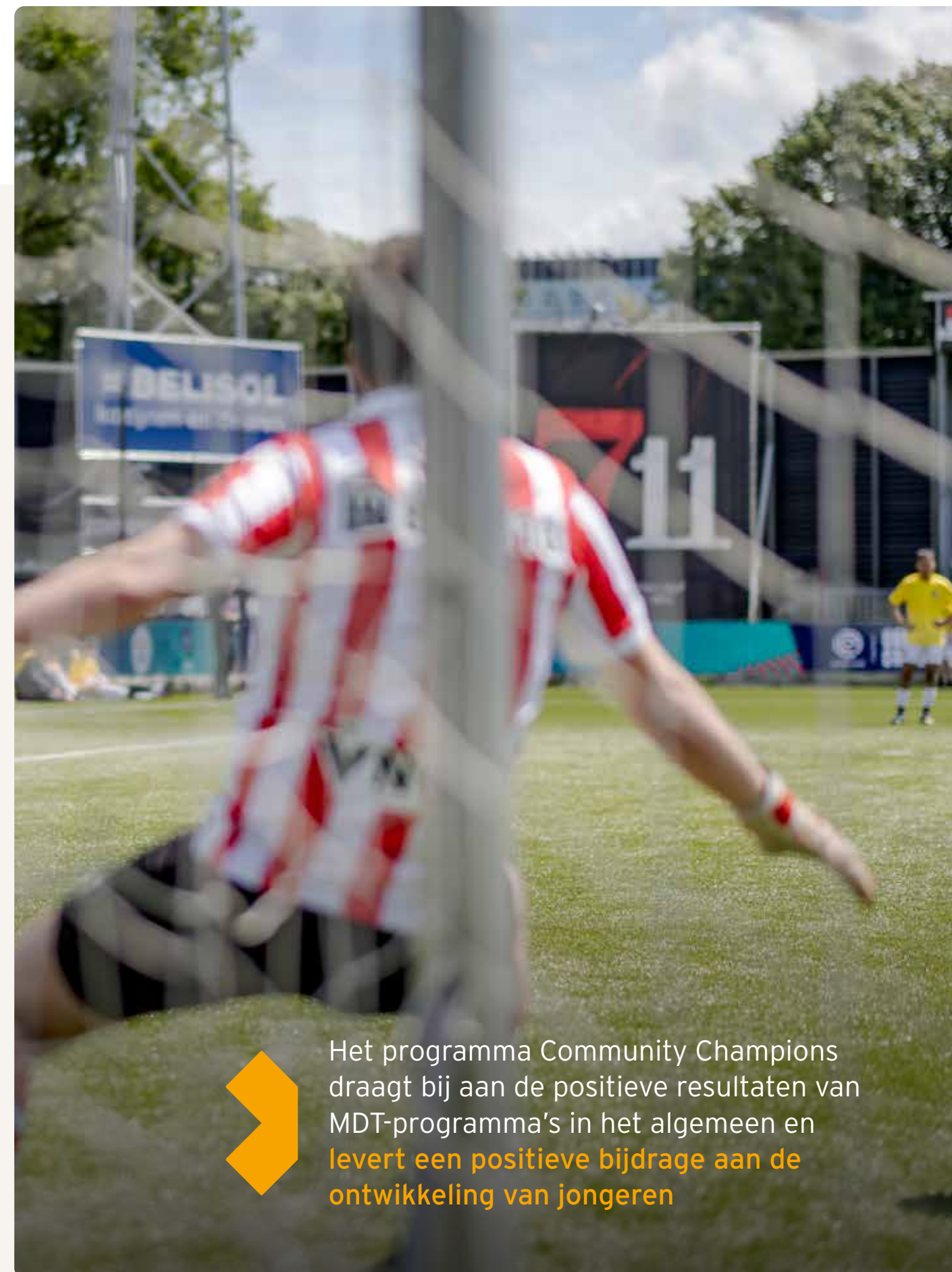
had betekenisvolle ontmoetingen

Onderzoeksbureau Verian heeft in 2025 onderzoek gedaan naar de ervaringen van jongeren met MDT en specifiek naar het Community Champions-programma (exclusief de subsidieronde MDT4C en MDT2024). Hierbij hebben 2.469 jongeren een voor- en nameting ingevuld. Hiervan geeft 83% aan omgegaan te zijn met mensen met een andere afkomst, 81% met een andere leeftijd en 74% met een ander schoolniveau. Hiervan zijn 36% doorgestroomd naar een opleiding, stage,

baan of vrijwilligerswerk. Wat verder opvalt in dit onderzoek, is dat 82% na afloop aangeeft te weten wat voor werk ze willen gaan doen (een stijging van 12% ten opzichte van de voormeting) en 87% het belangrijk vindt om zijn/haar stad of buurt beter te maken (11% stijging). Hieruit is af te leiden dat het programma Community Champions bijdraagt aan de positieve resultaten van MDT-programma's in het algemeen en een positieve bijdrage levert aan de ontwikkeling van jongeren.

⁷ <https://organisaties.doemeemetmdt.nl/media/uploads/useruploads/680a0536cc291.pdf>

⁸ <https://organisaties.doemeemetmdt.nl/media/uploads/useruploads/680a048160a26.pdf>

Het programma Community Champions draagt bij aan de positieve resultaten van MDT-programma's in het algemeen en **levert een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van jongeren**

2.3 | Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

In deze paragraaf schetsen we relevante maatschappelijke ontwikkelingen die belangrijke aanknopingspunten bieden voor de doorontwikkeling van het Community Champions-programma. Door aan te sluiten bij deze trends blijft het programma niet alleen relevant, maar vergroot het ook de impact op thema's die hoog op de agenda staan bij de overheid, maatschappelijke organisaties en in het bedrijfsleven.

In hoofdstuk 4 verdiepen we ons verder in de synergie tussen de onderzoeksresultaten van Community Champions en deze maatschappelijke ontwikkelingen, vooral vanuit maatschappelijk perspectief.

Eenzaamheid en sociale cohesie

Eenzaamheid is een groeiend probleem onder jongeren: uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024⁹ blijkt dat 57% van de jongeren tussen de 18 en 25 jaar zich regelmatig eenzaam voelt. Community Champions beoogt ontmoetingen en samenwerking tussen diverse groepen te bevorderen, als middel voor een inclusieve en evenwichtige samenleving en tegen polarisatie. De ambitie om eenzaamheid te bestrijden en sociale verbinding te stimuleren sluit aan bij het landelijke actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid'¹⁰. Hoewel dit programma primair op ouderen gericht is, is er sinds 2024 ook aandacht voor andere doelgroepen, waaronder jongeren. Hier ligt een waardevolle kans voor Community Champions om jongeren en ouderen met elkaar te verbinden, wat de sociale cohesie versterkt en eenzaamheid kan verminderen. Eerder onderzoek van Labyrinth Onderzoek & Advies bevestigde al een positief kortetermijneffect van MDT op sociale cohesie¹¹.

Kansengelijkheid en talentontwikkeling

Niet alle jongeren starten met gelijke kansen. Community Champions biedt jongeren de mogelijkheid hun talenten te ontwikkelen en een waardevolle bijdrage te leveren aan de samenleving. Dit sluit naadloos aan bij initiatieven zoals het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV)¹², dat indirect bijdraagt aan de kansen van kinderen en jongeren door de leefomgeving te verbeteren. Ook is er een sterke verbinding met de Gelijke Kansen Alliantie (GKA)¹³, een samenwerking tussen het Ministerie van OCW, gemeenten, scholen en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor gelijke kansen in het onderwijs. Community Champions heeft de potentie een brug slaan tussen formele en informele leertrajecten, en jongeren uit diverse achtergronden de handvatten bieden om hun potentieel te benutten.

Ook het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)¹⁴ is relevant voor veel gemeenten. Het volgt het IJslandse preventiemodel en wordt ondersteund door Trimbos en NJI. In 2026 start er een nieuwe ronde waar nieuwe gemeenten aan mee kunnen doen. Gezien de verbinding in doelstellingen is het voor deelnemende clubs interessant te verkennen of hun gemeente hieraan meedoet.

Mentale gezondheid en zelfvertrouwen

Ruim de helft van de jongeren ervaart lichte psychische klachten, en het aantal mensen met risico op angststoornissen of depressie stijgt. Er zijn verschillende landelijke programma's die hierop gericht zijn met verschillende doelstellingen en betrokken partijen. Voorbeelden hiervan zijn MIND Us, Missie Mentaal, Nationale Jeugdstrategie (VWS) en de hervormingsagenda Jeugd. In gesprekken met de ouders/verzorgers en jongeren tijdens dit onderzoek werd vaak opgemerkt dat de gevolgen van de Coronapandemie een grote impact hebben gehad op de mentale weerbaarheid van deze generatie jongeren. In een vormende fase van hun leven heeft hun ontwikkeling in zekere zin stil gestaan. Jongeren hebben meer moeite met sociaal interactie en voelen zich vaker onveilig. Jongeren die deelnamen aan het Community Champions-programma bleken veel behoefte te hebben aan 'echt' sociaal contact en buiten bewegen en sporten, maar hadden even een duwtje in de rug nodig om dat ook waar te maken.

Tot slot leeft er bij deze generatie jongeren veel onzekerheid over de toekomst. Denk hierbij aan de groeiende kloof tussen arm en rijk, vragen rondom het afbetalen van collegegeld en de (on)mogelijkheid om een huis te kunnen kopen. De oorlog in Oekraïne en andere conflicten veroorzaken ook angst onder jongeren. Ze maken zich zorgen over de toename van het aantal vluchtelingen, inflatie en de dreiging van verdere escalatie. Jongeren hebben een laag vertrouwen in de overheid om deze uitdagingen aan te pakken¹⁵.

⁹ <https://www.vzinfo.nl/eenzaamheid/regionaal/jongvolwassenen>

¹⁰ <https://www.eentegeneenzaamheid.nl/>

¹¹ Om de resultaten per onderdeel uitgebreid te bekijken, zie vanaf p. 36 van het rapport: <https://organisaties.doemeemetmdt.nl/media/uploads/useruploads/67c07ff91937e.pdf>

¹² <https://www.leefbaarenveilig.nl/>

¹³ <https://www.gelijke-kansen.nl/>

¹⁴ <https://www.trimbos.nl/aanbod/programmas/opgroeien-in-een-kansrijke-omgeving/aan-de-slag-met-ok/>

¹⁵ Minste vertrouwen in Tweede Kamer in 10 jaar tijd | CBS

Initiatieven die jongeren betrekken bij maatschappelijke projecten kunnen bijdragen aan het aanpakken van deze zorgen en bijdragen aan de mentale weerbaarheid van jongeren.

Landelijke (zorg)akkoorden

Community Champions werkt direct en indirect mee aan de doelstellingen van het Integraal Zorg Akkoord (IZA)¹⁶ en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)¹⁷, die gericht zijn op het verbeteren van de preventieve kant van zorg, gezondheid en welzijn in Nederland.

Het IZA streeft naar vernieuwing en toegankelijkheid van zorg, met focus op preventie en ondersteuning van kwetsbare groepen. Clubs dragen middels Community Champions bij aan IZA-doelen, bijvoorbeeld door jongeren bewust te maken van gezonde leefstijlkeuzes en sociale participatie te stimuleren. De nadruk van het IZA op samenwerking tussen zorgverleners, gemeenten en welzijnsorganisaties biedt kansen, maar de wereld van voetbalclubs staat vaak wel ver weg van de bestuurstafels van zorg en welzijn en de wijze van financiering.

Meer kansen lijken er te liggen bij het GALA, omdat dat zich richt op het verminderen van gezondheidsachterstanden en het bevorderen van gezond gedrag, met een sterke nadruk op preventie en de rol van lokale gemeenschappen. Sport en bewegen is een integraal onderdeel van lokale GALA-plannen, mede door de inzet van buurtsportcoaches via de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Community Champions-programma's kunnen hier een rol spelen door het programma te koppelen aan lokale doelstellingen en door sterkere sociale netwerken voor jongeren te creëren.

Bovendien benadrukt het GALA maatwerk: gezondheidspromotie moet afgestemd zijn op de specifieke behoeften van diverse doelgroepen, zoals mensen met een lage sociaal-economische status of een migratieachtergrond. Aangezien Community Champions vaak jongeren uit deze gemeenschappen bereikt, kan het programma effectief maatwerk bieden en deze jongeren actiever bij de maatschappij betrekken. De samenwerking tussen lokale partners, zoals zorginstellingen, scholen, sportverenigingen en gemeenten, wordt door GALA ondersteund, waarbij Community Champions mooi kan aansluiten bij het streven naar integraal lokaal gezondheids- en welzijnsbeleid.

Sport en bewegen wordt ingezet voor groepsvorming, talent ontdekken, maar ook om de fysieke en mentale gezondheid te verbeteren.

Lichamelijke gezondheid en vitaliteit

Sport en bewegen zijn zowel een middel als een doel voor de lichamelijke gezondheid en vitaliteit van jongeren. Dit sluit aan bij de doelstellingen van onder andere het Sportakkoord II¹⁸, dat zich ook richt op thema's als inclusie, maatschappelijke waarde van (top)sport, en het creëren van een sociaal veilige sportomgeving. Veel overheden en maatschappelijke organisaties maken zich zorgen over de afnemende sport- en beweegparticipatie onder jongeren¹⁹, met name jongens zijn steeds minder actief. Community Champions heeft sport en bewegen als een belangrijk fundament. Het wordt ingezet voor groepsvorming, talent ontdekken, maar ook om de fysieke en mentale gezondheid te verbeteren. Daarmee draagt het programma bij aan de ambities van het Sportakkoord II, door jonge mensen in beweging te brengen, sportverenigingen te versterken, inclusie te bevorderen en de brede maatschappelijke waarde van sport en bewegen in de praktijk te brengen.

¹⁶ Integraal Zorgakkoord: 'Samen werken aan gezonde zorg' | Rapport | Rijksoverheid.nl

¹⁷ GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord | Rapport | Rijksoverheid.nl

¹⁸ Hoofdlijnen Sportakkoord II: Sport versterkt | Rapport | Rijksoverheid.nl

¹⁹ Artikel NOS naar aanleiding van publicatie rapport z (NOC*NSF mei 2025)

²⁰ EU-voorstel: Actieplan voor integratie en inclusie 2021-2027 (35.760) - Eerste Kamer der Staten-Generaal

Integratie en inclusie

Sport wordt gezien als een krachtig en positief middel om mensen en gemeenschappen met elkaar te verbinden. Het Community Champions-programma stimuleert begrip, respect en samenwerking tussen verschillende gemeenschappen, wat essentieel is voor een inclusieve samenleving. Dit is in lijn met het Actieplan Integratie en Inclusie 2021-2027²⁰, dat zich richt op inburgering, participatie, anti-discriminatie, en sociale cohesie. MDT als overkoepelend programma heeft als kerndoel het bevorderen van sociale cohesie, wat direct bijdraagt aan integratie en inclusie.

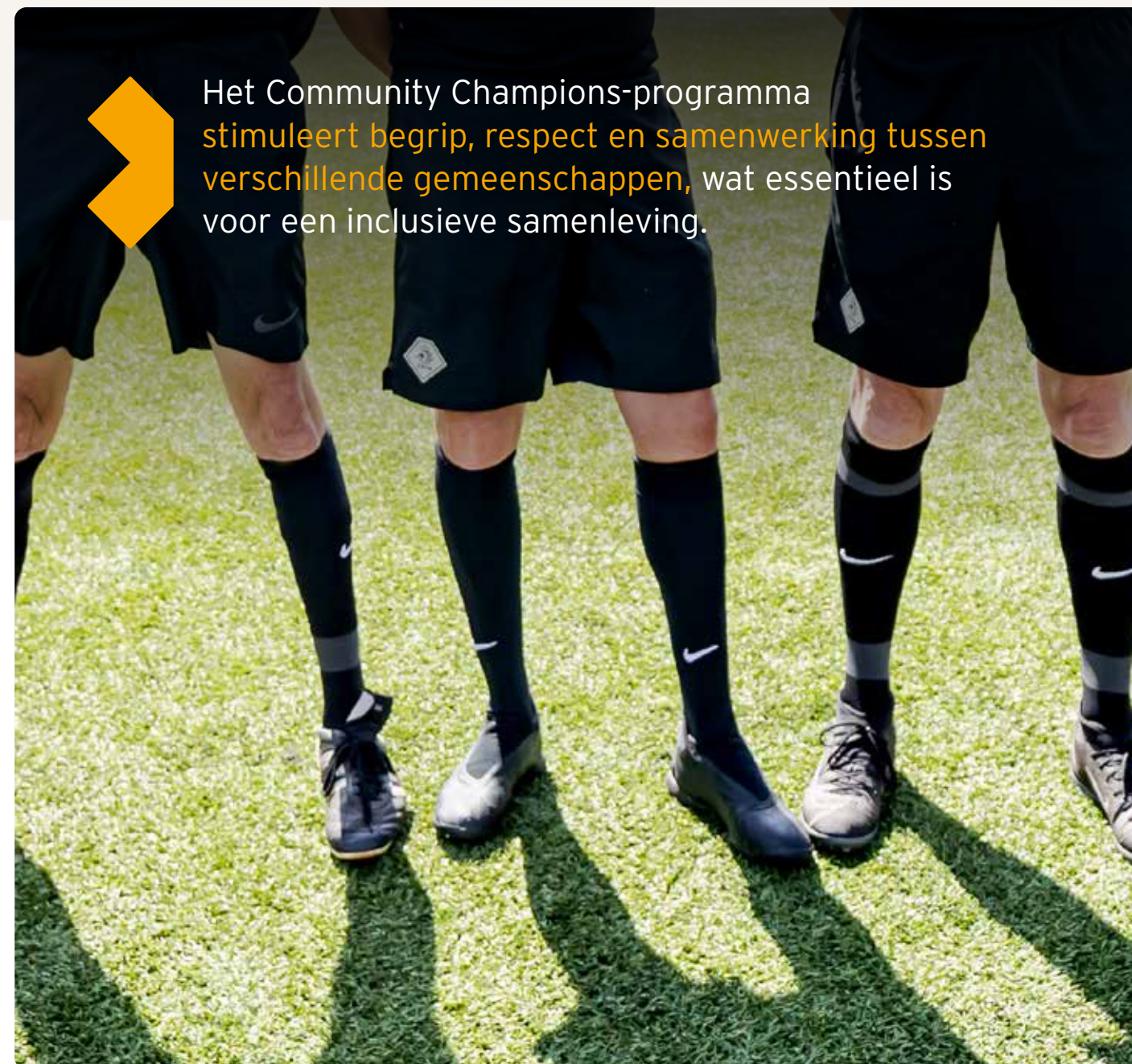
Jongeren die hebben meegedaan met Community Champions kunnen fungeren als rolmodellen, ook voor jongeren met een migratieachtergrond of een beperking. Oud-deelnemers die na afloop van het programma een stage blijven doen, kunnen op een laagdrempelige manier bruggen slaan tussen de verschillende leefwerelden. Ook NOC*NSF en andere sportorganisaties streven ernaar dat écht iedereen kan meedoen aan sport, ongeacht achtergrond, beperking of financiële situatie.

Maatschappelijke betrokkenheid en participatie

Jongeren hebben behoefte om mee te praten over onderwerpen die ze belangrijk vinden en krijgen steeds vaker de ruimte om dit ook te doen. Jongerenparticipatie staat hoog op de agenda van veel gemeenten. Programma's die door jongeren zelf zijn (mede)ontwikkeld, sluiten beter aan bij hun behoeften, interesses en leefwereld. Dit vergroot de kans op succes en duurzame impact. Jongeren hebben een ander perspectief dat verrijkend werkt voor beleidsmakers en professionals²¹.

Participatie biedt jongeren de kans om cruciale vaardigheden te ontwikkelen, zoals leiderschap, organisatievermogen, communicatie, probleemoplossing en teamwork. Dit draagt direct bij aan hun persoonlijke ontwikkeling en toekomstige kansen op de arbeidsmarkt of in het onderwijs. Dit gebeurt al bij Community Champions en MDT-breed, maar er zijn op lokaal niveau kansen om jongeren nog meer dan de 'ontvangers' van het programma tot mede-ontwikkelaars te maken.

Programma's die door jongeren zelf zijn (mede)ontwikkeld, **sluiten beter aan** bij hun behoeften, interesses en leefwereld.

Het Community Champions-programma **stimuleert begrip, respect en samenwerking tussen verschillende gemeenschappen**, wat essentieel is voor een inclusieve samenleving.

Positieve gezondheid en brede welvaart

De visie op gezondheid verschuift naar 'Positieve Gezondheid': meer dan alleen de afwezigheid van ziekte. Dit gedachtegoed omvat veerkracht, zingeving en het vermogen om om te gaan met levensuitdagingen. Op economisch vlak is er een vergelijkbare ontwikkeling met het concept 'brede welvaart', dat verder gaat dan puur financiële voorspoed en aspecten als leefbaarheid, veiligheid, sociale cohesie, werk en vrije tijd omvat.

Onderzoeken, onder andere van het Institute for Positive Health²², bevestigen de behoefte aan deze bredere kijk op gezondheid. Nationaal en lokaal overheidsbeleid omarmt deze brede benadering steeds vaker, bijvoorbeeld in het sociaal domein en in gezondheidsbeleid²³⁺²⁴. Door deelname aan Community Champions werken jongeren niet alleen aan hun eigen positieve gezondheid, maar kunnen ook actief bijdragen aan het welzijn en de welvaart van zichzelf en hun omgeving.

²¹ <https://www.nji.nl/jeugdparticipatie/waarom-jeugdparticipatie>

²² [Rapport PosGez in NL2016_ZonMW_IPH_DEF.pdf](#)

²³ [West Betuwe Positief Gezond: RV2021-129-Bijlage-Nota-gezondheid-West-Betuwe-Positief-Gezond-2022-2024-1.pdf](#)

²⁴ [Gezondheidsbeleid 2022-2025 definitieve versie december 2022.pdf](#)

H3 | Maatschappelijk rendement in beeld

Hoofdstuk 3

3.1
Vertellen:
de kwalitatieve duiding
via persona's
35

3.2
Tellen:
de kwantitatieve duiding
58

Onze methode 'Maatschappelijk rendement in beeld' bestaat, zoals weergegeven in paragraaf 1.3 uit twee delen: een kwalitatieve component ('Vertellen') en een kwantitatieve component ('Tellen'). Het is van belang om beide componenten in samenhang te beschouwen, waarbij we primair naar het kwalitatieve deel kijken en vervolgens naar het kwantitatieve deel.

Het kwalitatieve deel vertelt het verhaal van de jongeren en de ontwikkeling die zij hebben doorgemaakt dankzij deelname aan het programma.

Het kwantitatieve deel is een afgeleide hiervan waarin en de ontwikkeling waar mogelijk in financiële termen wordt vertaald.

Het is belangrijk op deze plek een aantal 'disclaimers' te benoemen dit op dit onderzoek van toepassing zijn:

- Het programma Community Champions maakt vaak deel uit van een groter palet aan maatregelen en interventies die betrekking hebben op de jongeren. In het onderzoek is door middel van meerdere gesprekken (gesprekken met begeleiders en de omgeving van de jongeren) bepaald in hoeverre interventies vanuit het programma Community Champions direct effect hebben gehad op het welbevinden van de jongeren, in onderzoekstermen de attributie genoemd. We beseffen dat andere maatregelen en interventies ook een rol spelen. Als dit het geval is, is de impact deels of niet meegenomen in de analyse.
- De jongeren die meedoen aan het programma en dit onderzoek zijn volop in ontwikkeling. De onderzoekers hebben eenmalig met de jongeren gesproken (meetmoment), aangevuld door een verificatie middels gesprekken met de begeleiders en de omgeving (ouders, leerkrachten, begeleiders) van de jongeren. De voortdurende ontwikkeling van de doelgroep kan impact hebben op de resultaten als deze op een ander moment herhaald zouden worden.
- In de bepaling van het maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin zijn op onderdelen aannames gedaan om de maatschappelijke kosten te bepalen. Dit is gedaan omdat op basis van de gevoerde gesprekken de frequentie van bijvoorbeeld een gebeurtenis soms niet te achterhalen was. Op basis van bureau-expertise is deze aanname onderbouwd. Bij twijfel is uitgegaan van het minst positieve scenario.
- De clubs hebben de jongeren geselecteerd die hebben meegedaan aan dit onderzoek, op basis van criteria die zijn opgesteld door BMC en Eredivisie CV. Het is niet uit te sluiten dat er in deze selectie een bias zit aangaande de representativiteit van de jongeren die deelnemen aan het programma Community Champions. Om deze reden presenteren we in de resultaten per club het gemiddelde financieel rendement en een bandbreedte op basis van acht deelnemers (en dus geen resultaten op individueel niveau), zie hiervoor paragraaf 3.2.
- Op basis van de analyse kan een uitspraak (conclusie) worden gedaan over de bandbreedte van het gemiddelde maatschappelijk rendement voor de vier deelnemende clubs. Gezien de verschillen in de uitvoering van het programma Community Champions bij de overige clubs en de diversiteit van de deelnemers is er geen uitspraak (extrapolatie) te doen voor het gemiddelde maatschappelijk rendement van het programma Community Champions bij andere clubs.

3.1 | Vertellen: de kwalitatieve duiding via persona's

Deze paragraaf geeft aan de hand van vijf persona's inzicht in de meerwaarde van het Community Champions-programma voor de deelnemers. In deze verhalen komen ook elementen naar voren die niet berekend kunnen worden, maar wel van belang zijn geweest voor de ontwikkeling van de deelnemers. De persona's zijn geïnspireerd op de jongeren die we gesproken hebben.

Elke persona vertegenwoordigt een groepje deelnemers bij wie een vergelijkbare ontwikkeling zichtbaar was. De verhalen van de persona's zijn

zo geschreven dat ze niet te herleiden zijn naar specifieke jongeren die hebben deelgenomen aan het onderzoek. Ze zijn opgesplitst in drie delen: startsituatie (3.1.1), inzet programma (3.1.2) en huidige situatie (3.1.3), waarbij telkens een bespiegeling wordt gegeven. In bijlage 1 zijn de verhalen van de persona's nogmaals opgenomen, maar als een aaneengesloten verhaal.

In paragraaf 3.2 volgt een analyse waarin de elementen die wel financieel te vertalen zijn, leiden tot een rendement in financieel opzicht.

3.1.1 Startsituatie

Bas, 14 jaar

Bas zit in het tweede jaar van de havo, op een school waar hij het goed naar zijn zin heeft. Hij heeft leuke vrienden, op school maar ook in de buurt. Hij voetbalt graag en drinkt of rookt nooit. Bas is lid van een gezellige voetbalclub en gaat met zijn vader naar thuiswedstrijden van de club. Thuis gamet hij regelmatig, vooral FIFA, maar zijn ouders hoeven hem eigenlijk nooit aan te sporen om te stoppen of beter zijn huiswerk te maken. Op school gaat het in principe goed, al mist hij soms wel de energie en motivatie, omdat hij op school niet alle vakken even interessant vindt. Hij vindt buiten zijn en met zijn vrienden afspreken veel leuker dan in het klaslokaal zitten en luisteren.

Op een dag kwamen er een paar mannen van zijn favoriete voetbalclub langs op school om een presentatie... te houden over het Community Champions-programma. Hij heeft zich meteen ingeschreven toen hij zag dat het programma veel voetbal, maar ook andere sporten en activiteiten organiseerde. Hij vond het dan ook helemaal niet erg om elke donderdagmiddag pas vlak voor het avondeten thuis te zijn. In zijn groep zaten jongens en meiden uit verschillende klassen, maar wel van zijn eigen school. Een aantal daarvan kende hij nog niet, dus hij vond het wel leuk om ze wat beter te leren kennen.

Een aantal kenmerken uit het verhaal van **Bas** zijn typerend voor een gedeelte van de Community Champions-deelnemers. Over het algemeen zijn dit jongeren die goed in hun vel zitten en het goed doen op school. Ze worden door het programma aangetrokken omdat ze van voetballen en bewegen houden en/of fan zijn van de specifieke club die het programma bij hen in de buurt verzorgt. Deze jongeren hebben geen noemenswaardige problemen op school of in hun sociale omgeving. De thuissituatie is vaak fijn, ze hebben leuke hobby's en vrienden, vinden het prima om naar school te gaan en hebben geen (zware) gedragsproblematiek.

Leroy, 16 jaar

Leroy voelt zich anders dan de jongens van zijn klas op het praktijkonderwijs. Hij heeft veel interesses en hobby's, maar is liever alleen dan in een groep. Tijdens de gymles merkt hij soms dat zijn gewicht hem in de weg zit, en dat motiveert hem niet echt om naar de gymlessen te gaan. Vaak verzint hij een smoesje, zodat hij niet mee hoeft te doen. Hij is onzeker over zichzelf, en weet niet zo goed wat hij moet doen om gezonder te gaan leven. Er is nog niet echt iemand geweest die hem hierbij helpt. Zijn ouders zijn immers net zoals hij, en hij eet wat de pot schaft. Hij gaat veel om met zijn familie, die in de buurt woont. Hij heeft daarom ook niet zo'n grote vriendengroep, maar die mist hij ook niet echt.

Op school heeft hij geen motivatie om zijn best te doen; hij wil gewoon dat het zo snel mogelijk voorbij is, zodat hij aan het werk kan. Hij heeft nu een bijbaantje bij de snackbar bij hem in de buurt, waar hij soms ook tijdens schooltijd werkt. "Geld verdienen is immers belangrijker dan naar die nutteloze school gaan", vindt hij zelf. Op een dag werd hij benaderd door zijn mentor op school, met de vraag of het Community Champions-programma misschien iets voor hem was. Waarom niet, dacht Leroy.

Een aantal elementen in het verhaal van **Leroy** zijn kenmerkend voor een gedeelte van de Community Champions-deelnemers. Dit zijn jongeren die kampen met gezondheidsproblemen, of in ieder geval niet fit zijn. Dit maakt hen onzeker, en de drempel om te gaan sporten ligt daardoor hoog. Vaak missen ze een fijne, veilige vriendengroep en kunnen ze makkelijk het mikpunt zijn van pestgedrag. Ze zijn eerder schuchter dan assertief, dus liever wat op de achtergrond. Deze jongeren hebben niet een specifieke passie of hobby. Dit alles maakt dat ze niet veel buiten komen, en liever in hun eentje thuis gamen. De relatie met hun ouders is goed, maar ze worden niet gestimuleerd om aan zichzelf te werken op het gebied van gezondheid of hun loopbaan.

Dit zijn jongeren die kampen met gezondheidsproblemen, of in ieder geval niet fit zijn. Dit maakt hen onzeker, en de drempel om te gaan sporten ligt daardoor hoog.

Amira, 15 jaar

Amira is op haar vorige vmbo-school gepest, waardoor ze verlegen is wanneer ze met nieuwe mensen te maken heeft. Ze is liever op de achtergrond en houdt niet van veranderingen. Haar ouders zijn gescheiden en ze heeft twee jongere broertjes. Ze woont in een buurt in een grote stad die bekendstaat als een gevaarlijke buurt met veel conflicten, dus ze fietsen altijd samen naar school.

Ze is een keer blijven zitten, en is daarom wat ouder dan de rest van haar klasgenoten. In de pauze rookt ze naast de oudere scholieren op het schoolplein. Deze oudere scholieren stappen soms naar haar toe, en maken opmerkingen over haar. Ze wil toch stoer overkomen op ze, dus doet ze soms mee met dingen die ze eigenlijk niet wil doen. Soms stelen ze dingen uit de supermarkt, of maken ze een bankje in het park kapot. Haar mentor ziet dit gedrag en denkt dat daarom dat het goed is voor Amira om mee te doen aan het Community Champions-programma. Amira vindt het niet altijd fijn om thuis te zijn, door ruzie met haar moeder, dus gaat ze op het voorstel van haar mentor in. Ze heeft nooit veel gevoetbald, maar volgens haar mentor komen er ook veel andere dingen aan bod tijdens het programma.

Deze jongeren missen zelf de mogelijkheden of handvatten om uit dit onzekere zelfbeeld te komen en zich los te maken van 'foute vrienden'.

Een aantal elementen in het verhaal van **Amira** komen terug bij meerdere Community Champions-deelnemers. Vaak zijn deze jongeren onzeker over zichzelf, waardoor ze het moeilijk vinden fijn contact te leggen met mensen om hen heen. Daar komt bij dat ze opgroeien in een onveilige omgeving, met verleidingen tot illegaal gedrag.

Doordat deze kinderen geen stabiele achtergrond hebben, worden ze hier makkelijk toe aangetrokken - of makkelijk overgehaald door hun omgeving. Deze jongeren missen zelf de mogelijkheden of handvatten om uit dit onzekere zelfbeeld te komen en zich los te maken van 'foute vrienden'.

Stijn, 18 jaar

Stijn is 18, woont al een paar jaar in een gezinshuis en gaat niet naar school. Hij heeft eigenlijk geen vrienden en ligt veel op bed te chillen. Vroeger vond hij het leuk om met dieren bezig te zijn: hij had zelf een hamster en vissen en wilde graag verzorger in een dierentuin worden. Dit streven is hij door de jaren heen kwijtgeraakt, want hij ziet niet in hoe iemand als hij dit ooit kan bereiken.

Als Stijn eens de deur uit gaat is het voor alcohol en sigaretten: hij rookt en drinkt veel. Gelukkig kon hij bij de harde kern van de voetbalclub terecht, waar de andere supporters hem opnamen in hun groep. Dit was een tijdje heel leuk, maar door alle ‘activiteiten’ in het voetbalvak kwam Stijn in aanraking met de supporterscoördinator. Er hing hem een stadionverbod boven het hoofd, omdat Stijn vaak in ruzies en vechtpartijen terechtkwam. Dit was voor Stijn een zware tegenslag: de club is het enige wat hem een thuisgevoel geeft, en waar hij niet wordt behandeld als iemand die niks kan. Op dat moment kwam het Community Champions-programma op zijn pad, doordat zijn begeleider bij het gezinshuis hem dit aanraadde.

Ze hebben geen doel, perspectief of toekomstbeeld voor zichzelf en participeren niet in de maatschappij.

In de gesprekken met jongeren zoals **Stijn** kwam naar voren dat zij voor het programma een onzeker en eenzaam bestaan hebben. Sommigen wonen niet meer thuis en komen in aanraking met verslavende middelen en criminaliteit, al dan niet door de harde kern van de voetbalclub. Anderen hebben een stabielere thuissituatie, maar hebben weinig vrienden en komen amper buiten, met als gevolg een sociaal isolement. Ze hebben geen doel, perspectief of toekomstbeeld voor zichzelf en participeren niet in de maatschappij.

Er kan sprake zijn van een Licht Verstandelijke Beperking (LVB), trauma, een ontwikkelings- of hechtingsstoornis, of een andere (gedrags)stoornis. Oftewel: jongeren met bagage. Het Community Champions-programma kan op hun pad komen door een wijkteam, de supporterscoördinator van de voetbalclub, via school of via de zorginstelling waar ze wonen.

Sascha, 16 jaar

Sascha zit op het speciaal onderwijs en wordt door een taxi naar school en weer thuis gebracht. Ze is vooral thuis, want haar motorische aandoening maakt het moeilijk om zonder begeleiding iets te ondernemen. Haar leefwereld is hierdoor kleiner vergeleken met kinderen uit de buurt, die vaak vrienden over de vloer hebben en buiten spelen met elkaar. Sascha zit liever binnen, en kijkt soms wel toe hoe de buurkinderen met elkaar buiten spelen.

Haar droom is om profvoetballer te worden, en haar kamer hangt vol met posters van voetballers. Samen met haar vader kijkt ze ook veel naar voetbal op de tv. Door school zijn een aantal kinderen uitgenodigd om mee te doen aan het Community Champions-programma. Haar ouders vinden het een goed idee en willen ook graag dat ze meedoet. Ze hebben het ervoor over om haar zelf van de voetbalclub op te halen elke woensdagmiddag. Door Sascha's interesse in voetbal staat voor haar buiten kijf dat ze mee wil doen.

Elementen uit het verhaal van **Sascha** komen voornamelijk terug bij deelnemers die op het speciaal onderwijs zitten. Deze jongeren komen vaak uit een beschermde omgeving, en kunnen niet zoals de meeste jongeren gaan en staan waar ze willen. Ze zouden dit misschien wel graag willen, maar kunnen of durven niet altijd. Of worden

daarin beperkt door hun ouders. Ze hebben tot op dit moment in hun leven geen stimulans of handvatten om uit deze inactieve situatie te komen. Daarom brengen deze jongeren veel tijd thuis door, bewegen ze weinig en hebben ze niet zoveel vrienden of andere sociale contacten.

Ze hebben tot op dit moment in hun leven geen stimulans of handvatten om uit deze inactieve situatie te komen.

3.1.2 Inzet Community Champions-programma

Bas, 14 jaar

Door de verschillende activiteiten die plaatsvonden tijdens Community Champions, waarbij Bas een bingoavond en een gymles voor de ouderen in de buurt moest organiseren, heeft Bas zijn kwaliteiten en talenten beter leren kennen. Zo kwam hij erachter dat hij goed de leiding kan nemen om de groep bij elkaar te krijgen, om alles tot in de puntjes uit te zoeken voor de bingoavond. Wat Bas ook van Community Champions geleerd heeft, is op een rustige manier voor zijn eigen mening opkomen in plaats van meteen ruzie maken. Doordat hij meer zelfvertrouwen gekregen heeft en gezien heeft dat hij door anderen serieus genomen wordt, durft hij dit nu meer.

De jongeren treden tot op zekere hoogte **buiten hun comfortzone**.

De onderdelen van het Community Champions-programma zijn voor jongeren als **Bas** voornamelijk bevorderlijk voor hun zelfkennis. Door bijvoorbeeld de buurtbijdrage of wanneer ze met hun groep moeten samenwerken, komen ze achter goede eigenschappen van zichzelf. Doordat het over het algemeen goed gaat met deze jongeren, hebben ze tot nu toe niet regelmatig op hun gedrag hoeven reflecteren.

In het programma ondernemen ze activiteiten die ze normaal misschien niet zouden doen, of komen ze in contact met nieuwe mensen zoals jongeren uit de internationale schakelklas (ISK) of ouderen. Dit zorgt vaak voor meer zelfvertrouwen en assertiever gedrag. De jongeren treden tot op zekere hoogte buiten hun comfortzone. De veilige omgeving die het programma gedurende de zestien weken faciliteert, maakt dit mogelijk.

Leroy, 16 jaar

Leroy zat in een groep met jongens van zijn eigen school, en van een internationale schakelklas (ISK). Eerst keek hij liever de kat uit de boom. De samenstelling van de groep was heel anders dan die van zijn schoolklas, dus zocht hij contact met de ISK-jongens. Door de activiteiten van het Community Champions-programma moesten ze veel samenwerken als team. Andere jongens uit zijn groep vonden dit lastig, omdat de ISK-jongens geen Nederlands kunnen. Leroy vond het juist heel interessant om de jongens en hun taal te leren kennen. Hij vond het ook heel fijn om als deel van een team gezien te worden; dat had hij op school vroeger nooit.

Hij vindt het wel grappig hoe iedereen buiten het schoolplein anders tegen je doet, ze lijken je hier wel meer te willen helpen dan op school. Leroy vindt de workshops tijdens Community Champions ook interessanter dan op school, zelfs degene waarbij ze een cv moeten opstellen. Misschien komt dat door het inspirerende werkbezoek aan de kapper. Sommige activiteiten wilde Leroy aanvankelijk liever niet doen, zoals kickboksen of klimmen in het indoor klimpark. Met aanmoediging van de begeleiders ging hij het toch maar proberen, samen met zijn nieuwe vrienden. Hij bleek nog best goed te zijn in kickboksen ook.

Naast die activiteiten zorgde de vertrouwde sfeer in de groep ervoor dat het fijn was om dingen met elkaar te delen. Leroy vond het erg indrukwekkend om te horen wat de ISK-jongens allemaal hebben meegemaakt. Zelf heeft hij in het afgelopen jaar zijn tante verloren, waar hij erg veel verdriet van heeft gehad. Het programma op de voetbalclub was de eerste plek waar hij erover wilde praten.

Een aantal facetten uit het verhaal van **Leroy** zijn vaker in de gesprekken met de deelnemers naar voren gekomen. Het is voor jongeren erg waardevol om nieuwe mensen te leren kennen, buiten hun vertrouwde schoolklas om. Verhalen van vluchtelingen, waar jongeren bij sommige voetbalclubs dankzij het programma mee in aanraking komen, hebben veel impact op de jongeren. In sommige gevallen ontstaan er ook blijvende vriendschappen tussen de deelnemers.

Doordat de jongeren in een veilige omgeving worden uitgedaagd, kunnen ze zichzelf erg verrassen tijdens de activiteiten in het programma. In het geval van Leroy was dit zowel op fysiek als op sociaal vlak. Ze durven meer uit hun schulp te kruipen, dus meer te sporten of bewegen en naar voren te stappen in een groep. Ook emotioneel stellen ze zich in de Community Champions-groep kwetsbaar op. Uit meerdere gesprekken werd duidelijk dat daardoor rouw- of traumaverwerking bij de jongere had plaatsgevonden – bewust of onbewust.

Amira, 15 jaar

Amira heeft tijdens het Community Champions-programma veel nieuwe leeftijdsgenoten leren kennen. Ze kwam niet alleen in contact met haar groepsgenoten, maar ook met hun vrienden die bij de wedstrijden kwamen kijken. Het viel Amira op dat deze vrienden heel anders met elkaar omgingen dan de ouderejaars op haar school, met wie ze in de pauzes hangt.

De activiteiten tijdens het programma vond Amira meteen heel leuk. Amira en haar groepsgenoten hebben een buurtbijdrage gedaan in een buurthuis, waar ze voor daklozen kookten. Daarnaast deden ze verschillende bedrijfsbezoeken. Dit heeft een wereld voor haar geopend: tijdens de buurtbijdrage was iedereen ontzettend dankbaar. Gedurende al deze activiteiten met haar Community Champions-groep had Amira voor het eerst het idee dat mensen haar waardeerden als ze gewoon zichzelf was. Mensen lachten om haar grapjes en vonden dat ze goede vragen stelde tijdens de sessies. Ze hoefde niet de hele tijd stoer te doen om aandacht te krijgen en erbij te horen. De begeleiders van het programma vond ze hierin ook heel fijn, en ze heeft veel gesprekken met ze kunnen voeren over zichzelf – zowel over haar verleden als over haar toekomst. De begeleiders vermoedden dat haar ‘vrienden’ geen echte vrienden waren. Amira ziet nu gelukkig in dat echte vrienden geen misbruik van je proberen te maken.

Jongeren zoals **Amira** krijgen dankzij het Community Champions-programma meer zelfvertrouwen. Ze worden uit hun onveilige omgeving gehaald, en krijgen de kans om in een andere context te oefenen met sociale relaties. De jongeren kunnen nieuwe vrienden maken en met een schone lei in de groep hun plek innemen.

De begeleiders bij de clubs creëren een veilige omgeving en hebben oog voor de persoonlijke omstandigheden van de deelnemers. De jongeren leren dat ze ook geaccepteerd worden door anderen wanneer ze zichzelf zijn en dicht bij hun eigen normen en waarden blijven – of in sommige gevallen misschien zelfs ontdekken wat hun eigen

normen en waarden zijn. Meer dan eens hebben de deelnemers dankzij het programma nieuwe vrienden gemaakt. Vaak was dit met andere deelnemers, maar soms ook weer met vrienden van die deelnemers.

De begeleiders van de clubs betekenen veel voor de jongeren, omdat ze in staat zijn een vertrouwensband op te bouwen en hiermee door de façade van de jongeren heen te prikken en ze een spiegel voor te houden. Anders dan de andere volwassenen om de jongeren heen, nemen de deelnemers sneller wat aan van de begeleiders wanneer ze ze vertrouwen. Dit inzicht nemen de jongeren mee naar hun dagelijks leven.

Stijn, 18 jaar

Community Champions was voor Stijn aan het begin wel even wennen: al die andere jongeren met hun eigen verhaal in een klaslokaal, en begeleiders die opeens van alles van je willen. Stijn was daarom teruggetrokken, of zocht juist het conflict op als er te veel van hem gevraagd werd.

Maar langzaamaan wende Stijn aan zijn begeleider Sem bij Community Champions. Stijn kwam er namelijk achter dat Sem iets vergelijkbaars heeft meegemaakt als hij. Stijn had nooit voor mogelijk gehouden dat iemand als Sem ook van zo ver kwam. Ze leerden elkaar beter kennen, en deelden verhalen met elkaar.

Twee momenten hebben echt veel voor Stijn betekend. Een daarvan was de prijsuitreiking aan het einde van het programma, die Stijn van Sem helemaal zelf mocht organiseren. Er waren veel mensen aanwezig, zoals ouders en zelfs een journalist! Stijn mocht een praatje houden en de beker uitreiken. Hij gaf het niet toe, maar hij was eigenlijk heel trots dat hij door Sem was uitgekozen om dit te doen. Het andere belangrijke moment voor Stijn was de buurtbijdrage, toen ze spelletjes gingen spelen in een bejaardentehuis. Stijn vond het zo fijn om te merken dat de ouderen hem dankbaar waren voor het gezellige contact, dat hij vanaf dat moment wist: ik wil graag iets terugdoen voor een ander.

Jongeren zoals **Stijn** moeten aan het begin van het programma vaak wennen, waardoor ze wat meer op de achtergrond zijn in de groep. Een enkeling zoekt juist het conflict op met de begeleiders van de voetbalclub. Na een aantal weken vindt er vaak tijdens een activiteit van het programma een gebeurtenis plaats die veel indruk op de jongeren maakt en hen tot inzichten brengt. Voorbeelden hiervan zijn het verhaal van een ervaringsdeskundige, de buurtbijdrage, of een sportactiviteit waarbij de jongere vertrouwen en verantwoordelijkheid krijgt van de begeleider van de voetbalclub.

Zoals in het verhaal van Stijn te lezen is, zijn deze jongeren het vaak niet gewend om zich van waarde te voelen. De buurtbijdrage is daarom voor veel van hen een waardevolle en indrukwekkende ervaring. De positieve feedback van bewoners, kinderen, of andere deelnemers van de buurtbijdrage doet de jongeren inzien dat ze iets kunnen toevoegen aan de maatschappij en iets kunnen betekenen voor een ander. Dit geeft hen zo’n fijn gevoel dat ze hier graag op voort willen bouwen. Verder ontstaat tijdens het programma soms een bijzondere band tussen een begeleider van de club en de jongere. De jongere voelt zich gezien door de persoonlijke betrokkenheid en begeleiding. De betrokkene van de club wordt een voorbeeld voor de jongere.

Deze jongeren zijn het **vaak niet gewend** om zich van waarde te voelen.

Sascha, 16 jaar

Als onderdeel van het programma, moest de groep zelf een voetbaltraining geven aan kinderen. Sascha vond dit erg spannend om te doen. Wat hielp, is dat haar beste vriendin Lotje ook meedeed aan het programma. Lotje en Sascha hadden daardoor veel aan elkaar, en spoorden elkaar aan om aan alle activiteiten mee te doen.

Het was ook bijzonder dat zij een voetbaltraining aan andere kinderen konden geven; zo iets hadden ze nog nooit meegemaakt. Ook de buurtbijdrage, die bestond uit het tuinieren in een ouderentehuis, was voor Sascha een bijzondere ervaring. Ze merkte dat haar beperking haar hier helemaal niet in de weg zat, en dat het buiten werken in de tuintjes haar juist heel goed deed. Sascha is er erg trots op dat ze mee mag doen met Community Champions. Ze draagt haar trainingspak van de club zo vaak mogelijk en vertelt aan iedereen dat ze meedoet en onderdeel van de club is. Ergens bij horen waar ze trots op kan zijn, heeft Sascha nog niet eerder meegemaakt.

Kenmerkend voor deelnemers zoals **Sascha**, is dat ze niet meteen zelf los durven te komen te midden van een nieuwe groep. Vaak vallen ze terug op één goede vriend of vriendin. Het kan dat ze deze al kennen, of ze hebben elkaar ontmoet tijdens Community Champions. Soms letterlijk aan de hand van hun vriend, ontwikkelen deze jongeren zich langzaam. Dit kunnen heel kleine dingen zijn, die voor kinderen als Sascha veel betekenen.

Dankzij de activiteiten tijdens het programma, zien deze jongeren in dat ze tot veel meer in staat zijn dan ze zelf denken. Dit geeft ze zelfvertrouwen om buiten hun beschermde wereld te treden, en dingen op te pakken zonder begeleiding. Dit zijn jongeren die (bewust of onbewust) het stigma van het speciaal onderwijs (en soms

ook gehandicaptensport of andere clubjes voor mensen met een beperking) met zich meedragen. Onderdeel zijn van een groep die daar niet over gaat, kan een heel positief effect hebben. Ook de begeleiders zijn zich hiervan bewust, en proberen de wereld voor deze jongeren te vergroten en dat te normaliseren.

Dankzij de activiteiten tijdens het programma, zien deze jongeren in dat ze tot veel meer in staat zijn dan ze zelf denken.

3.1.3 Huidige situatie

Bas, 14 jaar

Bas spreekt nog steeds af met de jongens uit de andere klassen die hij door Community Champions heeft leren kennen. Voordat Bas met deze jongens in dezelfde Community Champions-groep terecht kwam, had hij nog weleens mot met hen, maar nu kunnen ze het goed met elkaar vinden en voetballen ze vaker samen.

Doordat hij meer zelfvertrouwen heeft door het programma en zijn kwaliteiten beter kent, heeft dit programma hem een zetje in de rug gegeven voor zijn vervolgopleiding. Hij vond de sportopleiding altijd al wel interessant, maar nu is hij ervan overtuigd dat dit de juiste keuze voor hem is. Bas vindt het jammer dat het programma afgelopen is, omdat het zo leuk was om deel te zijn van zijn favoriete voetbalclub!

Zoals eerder benoemd, zit de waarde van het Community Champions-programma voor jongeren zoals **Bas** voornamelijk in groei van zelfvertrouwen. Ze zijn zich bewuster geworden van hun eigen kwaliteiten en kunnen deze beter benoemen. Hierdoor durven ze bijvoorbeeld beter naar voren te stappen in groepen. Een neveneffect is dat de sfeer op school verbetert, omdat de jongeren uit andere klassen elkaar nu beter liggen, doordat ze groepsgenoten zijn geweest in het programma.

De aanzet tot zelfreflectie kan ook richting geven in de toekomstplannen van de jongeren. Tijdens de workshops in het programma komt dit op zo'n manier naar voren, dat jongeren worden aangezet om concrete stappen naar hun einddoel

te formuleren. Ook kunnen ze hun kwaliteiten beter koppelen aan de keuzes die ze maken voor de toekomst. Ze worden bijvoorbeeld gesterkt in hun keuze om voor een sportopleiding te kiezen, zoals Bas, of in de optie om een tussenjaar te nemen om daarna te voldoen aan de eisen voor de politieacademie.

Jongens als Bas hadden vaak al een prima toekomstperspectief, maar het Community Champions-programma heeft geholpen het concreet te maken. Qua mentale en fysieke gezondheid verandert vaak niet veel bij deze jongeren, omdat zij voor het programma ook al goed in hun vel zaten.

Leroy, 16 jaar

Op een dag zag Leroy op school dat iemand nare dingen tegen een van zijn oud-Community Champions-groepsgenoten zei. Hij stapte er tussenin en nam het voor de jongen op. Hij heeft zijn eigen normen en waarden beter leren kennen en het voelde goed om iets te doen voor een ander – dingen die hij allemaal tijdens het 16-weekse programma heeft geleerd.

Door alle sportieve activiteiten bij Community Champions is Leroy aanzienlijk afgevallen. Hij zit hierdoor beter in zijn vel en kan meer meedoen met de gymlessen. Hij is ook assertiever geworden. Zijn ouders vinden ook dat Leroy meer uit zijn schulp is gekropen. Hij is vaker buiten aan het voetballen, en gaat daarbij nog steeds om met de andere oud-deelnemers van het Community Champions-programma. Ook heeft hij minder begeleiding vanuit school nodig om betere resultaten te halen. Hij heeft meer motivatie om zijn school af te maken, omdat hij graag door wil stromen naar het reguliere mbo, dus hij spijbelt nu ook aanzienlijk minder.

Leroy heeft tijdens het programma nog eens nagedacht over werken bij de frietkraam, en dit is toch niet iets wat hij de rest van zijn leven wil doen. Het werkbezoek en het opstellen van een cv heeft hem doen inzien dat er eigenlijk veel meer mogelijkheden zijn dan hij dacht, en dankzij gesprekken met de begeleiders hierover gelooft Leroy ook dat hij zelf veel meer kan dan hij dacht.

Hun fysieke gezondheid is verbeterd, waardoor ze in een positieve opwaartse spiraal komen van meer bewegen met hun leeftijdsgenoten.

Jongeren zoals **Leroy** ondervinden na het programma nog steeds de positieve effecten ervan. Ten eerste is hun fysieke gezondheid verbeterd, waardoor ze in een positieve opwaartse spiraal komen van meer bewegen met hun leeftijdsgenoten. Ze zijn minder geïsoleerd en gaan meer naar buiten. Hierdoor ondervinden ze positieve fysieke effecten, waardoor bewegen nog leuker wordt. Ten tweede heeft contact met anderen in de groep, in het bijzonder met een migratieachtergrond, vaak indruk op jongeren gemaakt. Meer dan eens zien zij elkaar na het programma nog steeds. De Community Champions-groep was een plek waar de jongeren hun verhaal kwijt konden. In de vorige paragraaf is al aangestipt dat dit een fijne manier kan zijn voor jongeren om vervelende gebeurtenissen een plek te geven. Dit kan ook op een minder expliciete manier: de voetbalclub kan ook een fijne, veilige omgeving zijn en de jongere weer een doel geven.

Bovenstaande zaken leiden tot meer zelfvertrouwen, dat jongeren als Leroy ook meenemen naar hun dagelijks leven. Daardoor zijn ze weerbaarder voor vervelend gedrag van anderen. Dit vinden ze erg fijn om te merken, waardoor naar school gaan ook minder spannend is. Tot slot is vaker teruggekomen dat deelnemers als Leroy dankzij Community Champions beter voor ogen hebben wat ze in de toekomst willen, waardoor ze gemotiveerder zijn voor school en het reguliere mbo als optie zien. Voorbeelden tijdens het programma – het werkbezoek, de rol van de begeleider, het cv opstellen, de buurtbijdrage of het sporten – hebben hun blik verruimd en handvatten gegeven voor de toekomst.

Amira, 15 jaar

Amira gaat niet meer om met de ouderejaars op school. Ze heeft geleerd dat ze zich niet hoeft te bewijzen voor hen, en staat daardoor steviger in haar schoenen. Amira vindt het zelf eigenlijk ook veel gezelliger als ze gewoon haar eigen grapjes kan maken, in plaats van alleen maar mee te praten met de grove dingen die de rest zegt. Ze kan ook beter ‘nee’ zeggen als er iets van haar wordt gevraagd wat ze niet wil doen, zoals dingen kapot maken of stelen. Het programma heeft daarbij een positief effect gehad om risicovol gedrag te voorkomen. De begeleiders hebben haar geïnspireerd om iets terug te doen voor de maatschappij, om iets voor een ander te doen. Ze wil daarom graag de zorgkant op. Op school merkt de docent dat ze een veel meer open houding heeft, en als het ware wat ‘rechtop’ staat. Dat straalt gelijk meer vertrouwen uit en het nodigt andere klasgenoten uit om haar te benaderen. Haar sociale cirkel is hierdoor breder geworden, en haar sociaal-emotionele ontwikkeling is daarmee bevorderd.

Dankzij het programma heeft Amira het idee dat ze zich beter kan weren tegen schoolgenoten die illegale dingen doen, en voelt ze zich ook veiliger in haar eigen buurt. Ze wordt minder vaak aangesproken of nageroepen op straat – waarschijnlijk omdat haar vernieuwde zelfvertrouwen voor iedereen merkbaar is.

Een aantal facetten uit het verhaal van **Amira** komen vaker voor bij de deelnemers van het Community Champions-programma. De voetbalclub is dankzij de begeleiders en activiteiten een veilige plek voor de jongeren geworden, waar ze zich hebben kunnen losweken van hun dagelijkse ongezonde of ongewenste gewoontes. De jongeren weten beter wie ze zelf zijn, wat ze fijn vinden, hoe ze voor zichzelf op kunnen komen, en met wie ze om willen gaan. Steeds vaker durven de jongeren hier vervolgens ook naar te handelen, en dus minder mee te lopen met anderen.

Bij sommige deelnemers resulteert dit er ook in dat ze na gaan denken over hun eigen toekomstdromen. Een onveilige omgeving waarin niet heel veel mogelijk is, nodigt hier niet toe uit. Dankzij onderdelen van het Community Champions-programma zoals een werkbezoek en de buurtbijdrage, krijgen de jongeren meer inzicht in wat er allemaal mogelijk is voor ze. Tot slot zorgt het verbeterde zelfvertrouwen voor een positief sneeuwbaaleffect: de uitstraling ervan valt anderen ook op, waardoor jongeren zoals Amira minder worden lastiggevallen. Op deze manier heeft het programma op dagelijkse basis iets betekend voor dit soort deelnemers.

Stijn, 18 jaar

Aan het einde van het programma was voor Stijn duidelijk dat hij hetzelfde pad wilde bewandelen als Sem. Hij beseftte dat als hij door zou gaan zoals hij zijn leven eerder leidde, hij uiteindelijk nooit iets zou bereiken. Dankzij Sem en Community Champions weet Stijn nu dat hij iets kan en dat hij er mag zijn.

Het programma gaf hem een doel en structuur. Dit vond Stijn zo fijn om te merken, dat hij nu bij DHL is gaan werken en zelfs stage loopt bij Community Champions. Hij staat hier voor de groep, en heeft in zijn dagelijkse leven veel minder conflict. Deze stage bij Community Champions helpt hem ook om naar zijn doel toe te werken: hij wil graag sociaal werker worden, zodat hij inderdaad elke dag iets voor een ander kan betekenen. Dit geeft hem hetzelfde gevoel als toen hij vroeger zijn huisdieren verzorgde, maar dan nog veel beter! Al met al zit Stijn veel beter in zijn vel. Hij is Sem heel dankbaar voor de kentering in zijn leven en kan met zekerheid stellen dat Community Champions zijn leven veranderd heeft.

De toegevoegde waarde van het Community Champions-programma voor jongeren zoals **Stijn**, is in meerdere gesprekken duidelijk naar voren gekomen. Dit is vooral te danken aan degene binnen de club die voor hen een voorbeeld werd, waardoor ze handvatten hebben gekregen om te werken aan hun eigen toekomst. Een verbetering in de fysieke gezondheid is onder deze jongeren wisselend, maar een verbeterde mentale gezondheid is evident. Dit is omdat het programma hun een plek en een doel gegeven heeft. Mede door voorbeelden als Sem, slaan de jongeren actief een andere weg in, op zowel korte als lange termijn.

Op korte termijn gedragen ze zich positiever - ze zoeken bijvoorbeeld minder ruzie op. Op lange termijn hebben ze een toekomstbeeld gekregen,

waar ze dit eerder niet hadden. De jongeren nemen meer verantwoordelijkheid voor hun acties en koppelen er meer consequenties aan.

Door de verschillende activiteiten, zoals de buurtbijdrage, voetbalwedstrijden, sportactiviteiten, enzovoorts, voelen de jongeren zich waardevol en gezien. Ze krijgen hierin verantwoordelijkheid en vertrouwen. Meer dan eens heeft de buurtbijdrage hen doen inzien dat ze iets terug willen doen voor een ander. In combinatie met de voorbeeldfunctie binnen de club leidt dit tot een toekomstperspectief bij de jongeren, waardoor ze meer deel uitmaken van de maatschappij. Met hun vernieuwde zelfvertrouwen zijn jongens als Stijn in staat tot dingen die hun omgeving nooit van hen verwacht had, en zichzelf ook niet van zichzelf.

Sascha, 16 jaar

Sascha en haar ouders merkten dat het meedoen aan het programma haar wereld heeft verbreed. Ze wil graag meer gaan sporten en bewegen. Daarom heeft begeleider Abdul geregeld dat ze in het g-team van de lokale voetbalclub mee mag doen! De eerste keer is hij ook met haar mee geweest naar de training. Sascha gelooft bijna niet dat haar dit gelukt is.

Haar ouders willen haar graag helpen bij het omarmen van een actieve leefstijl, omdat ze hun dochter zien opbloeien van het sporten, contact met nieuwe leeftijdsgenoten en het meer buitenshuis zijn. Daarom zoeken ze nu een fysiotherapeut die gespecialiseerd is in het omgaan met haar fysieke beperking, zodat ze later hopelijk zelfstandiger kan zijn.

Ze voert nu haar stage uit bij datzelfde ouderentehuis, waar Lotje soms langskomt voor de gezelligheid. Ze wil nog steeds profvoetballer worden, maar ziet ook in dat een uitstroom naar dagbesteding of werk realistischer is. Sascha vindt het al ontzettend cool dat ze nu zelf een voetbalteam heeft - dat is voor nu genoeg. Wat ze later wil worden, weet ze nog steeds niet precies, maar dankzij Community Champions weet ze wel dat ze met haar fysieke beperking veel meer kan dan ze dacht!

Deze jongeren krijgen door hun beperking niet vaak de kans om andere dingen dan anders te doen.

Het programma biedt hen wel deze mogelijkheid.

Het Community Champions-programma heeft de wereld van deelnemers als **Sascha** vergroot. Deze jongeren krijgen door hun beperking niet vaak de kans om andere dingen dan anders te doen. Het programma biedt hen wel deze mogelijkheid. Over het algemeen maakt dit een blijvende indruk op deze deelnemers, en hebben ze hier na afloop ook nog profijt van. Vaak pakken jongeren als Sascha na het programma nieuwe dingen op, en zien ouders ook dat hun kind meer kan/wil dan ze dachten.

Ook de activiteiten en plekken die tijdens het programma zijn aangeboden beklijven. Zo gaat Sascha nog steeds langs bij de plek waar de groep is geweest tijdens de buurtbijdrage. De jongeren voelen zich vertrouwd en fijn op deze plek, waar ze hebben ingezien waar ze allemaal toe in staat

zijn. De begeleiders hebben vaak ook een speciale rol voor deze jongeren ingenomen. Meer dan eens hebben begeleiders en deze deelnemers daarom nog contact met elkaar. Jongeren als Sascha hebben dankzij het programma het plezier (terug) gevonden in bewegen. De ex-deelnemers bewegen vaak meer dan voor deelname aan het programma.

Voorgaande verhalen geven weer wat het Community Champions programma voor jongeren kan betekenen. Deze paragraaf beschrijft welke (kwalitatieve) opbrengsten te herleiden zijn uit de gesprekken met de deelnemers, hun begeleiders en anderen uit hun omgeving (voornamelijk ouders / verzorgers).

De opbrengsten overlappen en versterken elkaar. Niet al deze opbrengsten zijn te vertalen naar cijfers. Het deel van de opbrengsten waarbij dit wel lukt staan toegelicht in paragraaf 3.2.

Meer zelfvertrouwen en een verbeterd zelfbeeld

Hoe divers de profielen van de deelnemers ook zijn, het is zonder meer duidelijk dat het Community Champions programma bijdraagt aan meer zelfvertrouwen en een verbeterd zelfbeeld. Het programma biedt een nieuwe omgeving, waar jongeren zonder vooroordelen van elkaar of begeleiders kunnen starten, en waar ze in aanraking komen met activiteiten die ze in het dagelijks leven niet tegenkomen.

De sportactiviteiten werken als een verbindende factor, waardoor jongeren meer van zichzelf durven te laten zien. De begeleiders spelen hier vaak een belangrijke rol in, net zoals de relaties die de deelnemers onderling met elkaar opbouwen. Ze bouwen vertrouwen op in de mensen om hen heen.

Daarnaast krijgen jongeren de kans om zelf iets te organiseren, of krijgen ze op andere manieren verantwoordelijkheden. Dat deze activiteiten positief worden ontvangen en een goede uitwerking krijgen, zorgt ook voor meer zelfvertrouwen. Vaak bleek uit de gesprekken dat jongeren een beter idee hebben van waar ze voor staan: hun eigen normen en waarden en toekomstplannen zijn duidelijker voor henzelf geworden. Ze hebben gewerkt aan positieve identiteitsontwikkeling en meer zelfredzaamheid. Kwaliteiten die voor veel jongeren niet vanzelfsprekend zijn om te ontwikkelen op school of in de thuissituatie.

Verbeterd toekomstperspectief, vaardigheden en motivatie

Veel deelnemers zien na afloop van het programma meer kansen voor zichzelf in de toekomst. De activiteiten en omgang met begeleiders, supporterscoördinatoren, en andere deelnemers laat hen inzien dat ze tot meer in staat zijn dan ze zelf denken. Bij sommige jongeren is deze ontwikkeling heel groot, zoals bij jongeren als Leroy en Stijn. Zij hadden voor zichzelf niet of nauwelijks een toekomstplan geconstrueerd. Gedurende het programma verandert dit, en stellen ze bepaalde doelen voor zichzelf. Het vernieuwde toekomstbeeld is gestimuleerd door een voorbeeldfiguur, de buurtbijdrage, een werkbezoek, een les in cv's opstellen, de begeleider van het programma, enzovoort. Dat schept een perspectief: “Die route kan ik ook afleggen, maar dan zal ik wel eerst school moeten afronden”. Dit uit zich in een actievere houding in het dagelijks leven. Deze verandering is over het algemeen te danken aan meerdere aspecten van het programma, en is onderdeel van een grotere ontwikkeling van het zelfbeeld van de jongere.

Bij andere jongeren neemt het vernieuwde toekomstperspectief meer de vorm aan van een uitgestippeld vervolgplan: jongeren zoals Bas denken bijvoorbeeld beter na over hun studiekeuze. Dit kan komen door bepaalde onderdelen van het programma, maar is in ieder geval vaak gelinkt aan lessen of activiteiten die hier specifiek op gericht zijn. Het gevolg van deze opbrengst, is dat jongeren ook arbeidsmarktvaardigheden ontwikkelen, ook al zijn ze zich daar niet altijd van bewust. Denk hierbij aan presenteren of spreken voor grotere groepen, het opstellen van hun cv, organiseren van evenementen, een les kunnen geven voor de klas of meer samenwerken.

Verbeterde sociale vaardigheden en relaties

Community Champions zorgt ervoor dat de wereld van jongeren wordt vergroot. Deelnemers komen in aanraking met nieuwe mensen, die ze zonder het programma waarschijnlijk niet tegen waren gekomen. Denk aan deelnemers van andere scholen, degenen die bereikt worden tijdens de buurtbijdrage, de begeleiders van de groepen, of soms vrienden van andere deelnemers. Dit levert nieuwe vrienden op, een verruiming van hun leefwereld en geeft de mogelijkheid om sociale vaardigheden te oefenen en verbeteren.

De deelnemers komen op nieuwe plekken, door de buurtbijdrage, de werkbezoeken en de wekelijkse bijeenkomsten op de club. In deze nieuwe context worden ze uitgedaagd om uit hun comfortzone te stappen, een andere rol in te nemen en zich te verhouden tot anderen (ouderen, begeleiders, jongere kinderen). De veilige en vertrouwde

Community Champions
zorgt ervoor dat **de wereld van jongeren wordt vergroot.**

omgeving van het programma, in tegenstelling tot de soms competitieve of afstandelijke schoolomgeving, moedigt openheid en verbinding aan. Amira's verschuiving van destructieve relaties naar gezonde vriendschappen en Stijns vermogen om zich te verbinden met Sem, illustreren de cruciale rol van het programma in het herstellen of opbouwen van gezonde sociale structuren. De toename van sociale interactie en het ontwikkelen van "echte" vriendschappen (Amira) zijn essentiële buffers tegen maatschappelijke eenzaamheid en sociale exclusie. Dit draagt zo ook bij aan een verbeterd zelfbeeld en meer zelfvertrouwen.

Een slechte fysieke gezondheid belemmert vaak ook mentale en sociale gezondheid.

Community Champions biedt de jongeren een veilige omgeving om fitter te worden.

Actievere leefstijl en actiever in de maatschappij

Uit de gesprekken is vaker gebleken dat een slechte gezondheid een belemmering kan zijn voor het ondernemen van activiteiten, zowel wat betreft sport als sociale activiteiten of school. Een slechte fysieke gezondheid belemmert vaak ook mentale en sociale gezondheid. Community Champions biedt de jongeren een veilige omgeving. Jongeren met een lichamelijke beperking of minder goede gezondheid hebben dit nodig om uit hun comfortzone te stappen en opnieuw te beginnen met bewegen.

De manier waarop Community Champions met bewegen omgaat, biedt jongeren een laagdrempelig opstapje. Als deze stap eenmaal is gezet, leidt dit vaak tot vervolgstappen die verder gaan dan sporten. Jongeren hebben weer meer zin om dingen te ondernemen met vrienden buitenshuis, of gaan met meer plezier naar school omdat ze beter in hun vel zitten.

De buurtbijdrage wordt vaak genoemd als een gedenkwaardig onderdeel van het programma. Jongeren geven aan dat het nieuw voor ze is om iets als een buurtbijdrage te doen, en dat het ook anders is dan wat ze op school aangeboden krijgen. Het is dus aan Community Champions toe te schrijven dat ze deze ervaring opdoen en ervan leren. Tijdens de buurtbijdrage merken deelnemers voor het eerst hoe waardevol de reacties zijn van degenen die worden geholpen. Meer dan eens heeft dit een blijvend effect, en wil de jongere bijvoorbeeld doorgaan met vrijwilligerswerk of verandert de studiekeuze hierdoor. Maatschappelijke betrokkenheid en actief burgerschap worden hierdoor vergroot. De nadruk van het programma om vertrouwen in jongeren te hebben, ze te activeren op meerdere gebieden, draagt daarmee bij aan het integrale welbevinden van de jongere en het deelnemen aan de maatschappij.

Verminderd risicovol gedrag en kwetsbaarheid

Het programma fungeert als een preventieve interventie door jongeren een positieve en veilige omgeving te bieden die alternatieven biedt voor negatieve invloeden. Amira's vermogen om 'nee' te zeggen tegen groepsdruk en Stijns afname van conflicten en middelengebruik zijn directe resultaten van de nieuwe normen en waarden die ze internaliseren. De openheid en het vertrouwen binnen de groep stellen jongeren in staat om over persoonlijke problemen te praten (Leroy over verlies), wat essentieel is voor het verwerken van trauma's en het ontwikkelen van gezonde

copingmechanismen. De structurele aanpak en de aanwezigheid van vertrouwde volwassenen (begeleiders) bieden de stabiliteit die vaak ontbreekt in de levens van deze jongeren. Hiermee draagt Community Champions bij aan preventie van jeugdcriminaliteit en het aanpakken van risicovol gedrag. Het feit dat dit onderdeel geïntegreerd is in de rest van het programma en niet te nadrukkelijk aandacht krijgt, draagt mogelijk bij aan het succes ervan. Kwetsbaarheid expliciteren maakt het lastiger om ermee om te gaan.

De structurele aanpak en de aanwezigheid van vertrouwde volwassenen (begeleiders) bieden de stabiliteit die vaak ontbreekt in de levens van deze jongeren.

3.1.5 Aansluiting MDT-pijlers

Uit de omschrijvingen van de persona's en programma's blijkt dat de MDT-pijlers terugkeren in alle programma's. Zo bereiken ze in het leven van de jongeren ook in meer of mindere mate het beoogde doel. Hieronder volgt een toelichting per pijler.

Iets doen voor een ander en/of de samenleving

De pijler 'iets doen voor een ander en/of de samenleving' komt in de gesprekken met de deelnemers veelvuldig terug wanneer we spreken over de zogenoemde buurtbijdrage die onderdeel is van alle programma's. In de gesprekken kwamen veel verschillende voorbeelden van de buurtbijdrage voorbij. Alle activiteiten hadden gemeen dat de jongeren in contact kwamen met mensen die ze niet dagelijks spreken, bijvoorbeeld ouderen, ISK-leerlingen of bewoners van een AZC. Meer dan eens heeft dit grote indruk op de jongeren gemaakt. Vaak benoemden deelnemers letterlijk hoe fijn ze het vonden om te merken hoe blij anderen waren met wat ze voor hen deden. Dit heeft meerdere deelnemers beïnvloed in keuzes die ze daarna hebben gemaakt, bijvoorbeeld wat betreft studie- of beroepskeuze. Dankzij de buurtbijdrage werden de jongeren aangetrokken tot sociaal maatschappelijke studiekeuzes. Zoals uit het bovenstaande verhaal van Stijn blijkt, is de buurtbijdrage voor sommige deelnemers echt een mijlpaal geweest. Dit staat nog los van de betekenis die de bijdrage heeft gehad voor de mensen die met de buurtbijdrage werden bereikt.

Tot op zekere hoogte komt deze pijler ook terug in het persoonlijke contact tussen de deelnemers. De jongeren groeien naar elkaar toe en helpen elkaar met dingen waar ze tegenaan lopen.

Ze nemen het bijvoorbeeld voor elkaar op tijdens opstootjes of bouwen via het programma een relatie op met jongeren van andere scholen of klassen waar eerder geen (goed) contact mee was. Uit de gesprekken is gebleken dat dit ook doorsijpelt in het persoonlijke leven na het programma. Dit sluit aan bij de overige twee pijlers van MDT.

Talentontwikkeling

Ook de pijler 'talentontwikkeling' heeft een prominente plek in het Community Champions-programma. Veel jongeren zijn zich vóór deelname aan het programma niet bewust van hun eigen talenten, of zijn het vertrouwen in zichzelf en hun eigen kunnen verloren. Daarnaast zijn sommige van de jongeren het vertrouwen in anderen om hen heen verloren, waardoor ze lastig hulp kunnen vragen of aannemen. Dit staat hun ontwikkeling ook in de weg.

Tijdens het programma maken deelnemers op hun eigen manier een persoonlijke ontwikkeling door. Uit de gesprekken met jongeren is duidelijk geworden dat bijna alle deelnemers op verschillende manieren meer zelfvertrouwen hebben gekregen. Ze hebben het vertrouwen van de begeleiders gekregen en hadden de kans om opnieuw te beginnen in een eigen groep. Door de verscheidenheid aan activiteiten kunnen de jongeren ook ontdekken waar ze enthousiast van worden. Omdat het vaak heel andere activiteiten zijn dan die de jongeren in hun dagelijks leven ondernemen, leren ze nieuwe kanten van zichzelf kennen en ontdekken ze wat ze goed kunnen. Ook wordt tijdens het programma vrij direct aan vaardigheden gewerkt, bijvoorbeeld wanneer jongeren een cv opstellen, een kwaliteitenspel doen of oefenen met presenteren.

Wat helpt bij deze pijler is dat de clubs voor, tijdens en na het programma 'metingen' doen met de jongeren. Hierbij wordt op voorhand gevraagd welk cijfer deelnemers geven aan onderdelen van hun communicatie, gedrag, werkhouding en persoonlijke ontwikkeling. Ook stellen ze doelen op waar ze tijdens het programma aan gaan werken. Dit maakt het inzichtelijk en tastbaar voor de jongeren, en zorgt ervoor dat ze ook daadwerkelijk aan talentontwikkeling op verschillende vlakken werken. Dit helpt het ontwikkeldoel per deelnemer expliciet te maken voor deelnemers en begeleiders, en het wordt daarmee makkelijker om erop te reflecteren.

Regelmatig komt naar voren dat een betekenisvolle ontmoeting plaatsvond met iemand met een andere culturele achtergrond dan die van de deelnemer.

Betekenisvolle ontmoetingen

De pijler 'betekenisvolle ontmoetingen' komt vaak terug in het Community Champions-programma wanneer jongeren uit hun vertrouwde omgeving worden gehaald voor deelname aan het programma bij een club. Deze ontmoetingen vinden plaats in de gemengde groepen, waarin de deelnemers elkaar nog niet allemaal kennen, in contact met de begeleiders van de groepen, tijdens de buurtbijdrage of wanneer verschillende Community Champions-groepen elkaar ontmoeten. In gesprekken komt regelmatig naar voren dat deze betekenisvolle ontmoeting plaatsvond met iemand met een andere culturele achtergrond dan die van de deelnemer. Dat zien we bijvoorbeeld in het verhaal van Leroy, die op zijn eigen manier de verbinding heeft gezocht met de ISK-deelnemers, en ervaringen en verhalen met hen heeft gedeeld.

Dit gebeurde ook tijdens buurtbijdragen, waar jongeren bijvoorbeeld in contact kwamen met mensen die een buurthuis bezoeken, of met ouderen of jonge kinderen. In het programma is ook vaak sprake van ontmoetingen met ervaringsdeskundigen, zoals medewerkers van de club (supporterscoördinator) of bij bedrijfsbezoeken. Ook worden er regionale en landelijke uitwisselingen georganiseerd door de clubs, waarbij de deelnemers van verschillende clubs met en tegen elkaar gaan voetballen of andere activiteiten samen ondernemen.

3.2 | Tellen: de kwantitatieve duiding

In paragraaf 1.3 is ingegaan op de methode rondom het in beeld brengen van het kwantitatieve deel van het maatschappelijk rendement. Voor het in kaart brengen van het maatschappelijke rendement in kwantitatieve zin, nemen wij de ervaringen van 32 deelnemers als basis.

Onderstaand figuur is een schematische weergave van onze werkwijze bij het in kaart brengen van maatschappelijk rendement.

Belangrijk om te vermelden is dat we bij de onderzochte casuïstiek steeds terugkijken in de tijd, met andere woorden:

- Wat was de startsituatie van het individu voordat hij/zij/hen deelnam aan het programma Community Champions?
- Welke activiteiten zijn ontplooid in het kader van het programma Community Champions vanuit de clubs?
- Wat is de huidige situatie van het individu?
- Welke verandering is opgetreden (de maatschappelijke effecten) en in hoeverre is die verandering toe te schrijven aan het programma Community Champions?
- Wat is dus het resultaat (= maatschappelijk rendement) geweest van de activiteiten van het programma Community Champions?

Hierbij hanteren we steeds één jaar als periode. Dat betekent dat we de kosten en baten van de langlopende ondersteuning en de activiteiten omzetten naar de duur van één jaar (bijvoorbeeld in het geval van een uitkering, jeugdhulp, et cetera). Kortdurende of eenmalige activiteiten zijn als zodanig opgenomen.

De resultaten van deze analyse zijn gebaseerd op de 32 casussen bij de vier betrokken clubs. Door de verschillen in het profiel van de deelnemers en de invulling van het programma kan op basis van deze resultaten geen conclusie worden getrokken over het financieel rendement bij andere clubs.

De kwalitatieve opbrengsten, zoals beschreven in paragraaf 3.1.4, gelden hoogstwaarschijnlijk ook voor andere clubs, hoewel de mate waarin verschilt per club. In onderstaande tabel hebben we per club het gemiddelde van bovenstaande componenten weergegeven. De bedragen hebben zoals gezegd betrekking op een periode van één jaar.

Uit de tabel hiernaast valt het volgende af te leiden:

De gemiddelde inzet per club (C) varieert van circa € 1.750 per casus tot € 7.500 per casus. Bij Excelsior is sprake van een relatief zwaarder traject (MDT-extra) en wordt er bovendien vaak voor gekozen deelnemers twee keer mee te laten doen. Omdat niet duidelijk te herleiden is in welk van de twee programma's opbrengsten zijn gerealiseerd, worden de kosten voor de inzet twee keer meegenomen. Het gevolg hiervan is dat de kosten van de inzet van Excelsior zwaarder drukken op het maatschappelijk rendement dan bij de andere clubs.

Bij FC Groningen worden in het programma verschillende soorten trajecten (MDT-basis, MDT-extra en MDT-plus) ingezet en zijn deelnemers van verschillende programma's onderdeel van het onderzoek. Deze trajecten verschillen qua intensiteit en daarmee in kosten. Bij Willem II is er voor gekozen alleen deelnemers van het Basis-traject mee te laten doen aan het onderzoek. Dat heeft tot gevolg dat het rendement relatief laag is.

Het gemiddelde maatschappelijk rendement (E) loopt per casus per club uiteen van € 1.820 (Excelsior) tot € 7.470 (FC Groningen).

Club	Omvang (# casussen)	Startsituatie: maatschappelijke kosten	Kosten activiteiten (gemiddelde)	Huidige situatie: maatschappelijke kosten	Maatschappelijk rendement	Bandbreedte	Bandbreedte
	A	(gemiddelde) B	(gemiddelde) C	(gemiddelde) D	(totaal) E = D-B+C	E (min)	E (max)
Excelsior	8	-€ 7.819,75	-€ 7.500,00	€ 1.500,00	€ 1.819,75	-€ 6.600,00	€ 31.542,00
FC Groningen	8	-€ 20.236,25	-€ 2.593,75	-€ 10.172,57	€ 7.469,93	-€ 1.750,00	€ 31.108,00
Vitesse	8	-€ 12.478,50	-€ 3.385,00	-€ 1.734,00	€ 7.359,50	-€ 1.785,00	€ 26.077,00
Willem II	8	-€ 9.838,50	-€ 1.785,00	-€ 5.950,00	€ 2.103,50	-€ 1.785,00	€ 8.773,00

Tabel 2:
Maatschappelijk rendement in beeld ('Tellen') voor programma Community Champions, weergegeven per deelgenomen club

De bandbreedte voor het maatschappelijk rendement per club als volgt is:

Excelsior
-€ 8.819 tot € 31.542

FC Groningen
-€ 1.750 tot € 31.308

Vitesse
-€ 1.785 tot € 26.077

Willem II
-€ 1.785 tot € 8.773

Financieel maatschappelijk rendement:
gemiddeld €5.060 per jongere

Een deel van de opbrengsten van het programma kan worden uitgedrukt in financieel maatschappelijk rendement. Gemiddeld bedraagt dit €5.060 per jongere per jaar. Dit bedrag loopt gemiddeld per onderzochte club uiteen van € 1.820 tot € 7.470 per deelnemer. Maar hoe wordt dit berekend?

Bepaalde elementen in het leven van jongeren kosten de samenleving geld; bijvoorbeeld door inzet van jeugdhulp, ongezond gedrag (roken en drugsgebruik), schooluitval, vandalisme, etc. Dit noemen we maatschappelijke kosten. Dankzij Community Champions zien we dat deze kosten bij jongeren verminderen. Die besparing

van maatschappelijke kosten, zetten we in het onderzoek af tegen de kosten van het programma. Dit berekende verschil vormt het financiële deel van het maatschappelijk rendement: een opbrengst die direct aan Community Champions kan worden toegeschreven. Dit is dus alléén het deel van de opbrengsten die financieel te berekenen zijn en het gevolg zijn van het programma Community Champions. Voor sommige verbeteringen die we bij veel van de deelnemers terugzien (toegenomen zelfvertrouwen, of verbeterd toekomstperspectief, of het opdoen sociale contacten), zijn geen financiële berekeningen te maken.

Zoals aangegeven in paragraaf 3.1 (zie persona Bas) is er bij elke club sprake van een aantal casussen die geen maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin opleveren. In kwalitatieve zin wordt zeker impact gemaakt (zie paragraaf 3.1.4), maar dit is niet te vertalen naar een financiële waarde. Deze casussen vertegenwoordigen de onderkant van de bovengenoemde bandbreedte.

- In tabel 2 zien we dat het maximaal maatschappelijk rendement per casus oploopt tot € 31.500. Waarde wordt in de meeste casussen met dergelijk rendement vooral gerealiseerd door:
- verbeteren inactief gedrag en daarmee tegengaan van bijvoorbeeld obesitas;
 - verbeteren van contacten en daarmee tegengaan van een sociaal isolement;
 - verbeteren van attitude jegens school en daarmee voorkomen van schoolverlating;
 - bevorderen van gezond gedrag en daarmee tegengaan van middelengebruik, zoals roken en drugs;
 - bevorderen van sociale contacten en daarmee reductie van risicovol gedrag, en reductie van bijvoorbeeld bedreigingen of verval naar crimineel gedrag;
 - verbeteren van mentale gezondheid, waardoor gebruik van voorzieningen, zoals psycholoog, psychiater en/of coaching is gereduceerd;
 - volgen van stage of doen van vrijwilligerswerk.

De bedragen die aan deze opbrengsten worden gekoppeld vinden hun oorsprong in een maatschappelijke prijslijst²⁵, aangevuld en onderbouwd door BMC. Het maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin is dus een optelling van bespaarde kosten bij verschillende stakeholders. Tabel 3 maakt per club inzichtelijk bij welke stakeholders deze besparing wordt gerealiseerd.

Uit de tabel is af te leiden dat het maatschappelijk rendement in financiële zin voornamelijk landt bij stakeholders in de sector Zorg. Daarna landt het maatschappelijk rendement in het domein Veiligheid. Relatief weinig van het maatschappelijk rendement landt bij gemeenten en het bedrijfsleven.

²⁵ <https://maatschappelijkeprijslijst.nl/>

Landing van het maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin bij stakeholders

Club	Stakeholder	Waar landt het maatschappelijk rendement (percentage)?
Excelsior	Gemeente	0,00%
	Zorg	52,75%
	Onderwijs	12,89%
	Veiligheid	28,20%
	Bedrijfsleven	6,15%
Willem II	Gemeente	0,00%
	Zorg	82,64%
	Onderwijs	0,00%
	Veiligheid	17,36%
	Bedrijfsleven	0,00%
FC Groningen	Gemeente	16,54%
	Zorg	65,52%
	Onderwijs	7,52%
	Veiligheid	10,42%
	Bedrijfsleven	0,00%
Vitesse	Gemeente	4,45%
	Zorg	67,54%
	Onderwijs	15,05%
	Veiligheid	3,08%
	Bedrijfsleven	9,88%

Tabel 3:
Landing van het programma Community Champions in percentages, weergegeven per deelgenomen club

In paragraaf 3.1 zijn vijf persona's gepresenteerd om typering te geven aan het maatschappelijk rendement. Deze persona's zijn een samenstelling van meerdere casussen uit dit onderzoek. Per persona's is ook een financieel rendement te berekenen.

Naam	Bas	Leroy	Amira	Stijn	Sascha
Leeftijd	14	16	15	18	16
Onderwijs	Havo	Praktijkonderwijs	Vmbo-tl	Geen onderwijs	Speciaal onderwijs
Kenmerken	Goed in zijn vel, leuke vrienden, sportief	Overgewicht, weinig vrienden en motivatie	Gepest, onveilige buurt, geen fijne vrienden of thuissituatie	Gezinshuis, geen vrienden, middelengebruik, fanatieke fan	Lichamelijke beperking, kleine leefwereld, voetbalfan
Maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin	-€ 3.444,38	€ 9.282,20	€ 3.605,00	€ 11.924,43	€ 4.459,80

Tabel 4: Kwantitatief rendement in beeld voor persona's

Uit de tabel blijkt dat bij **Bas** sprake is van een negatief maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin. Dit is onder andere het resultaat van een relatief stabiele startsituatie zonder maatschappelijke kosten. Bij de andere persona's is sprake van een positief maatschappelijk rendement in financieel opzicht. Het meeste rendement is zichtbaar bij **Stijn** en **Leroy** waar de kosten bij de startsituatie hoog zijn.

H4 | Conclusies, werkzame elementen en aanbevelingen

Hoofdstuk 4

4.1
Conclusies
67

4.2
Werkzame elementen
70

4.3
Aanbevelingen
72

4.1 | Conclusies

In dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste conclusies van het onderzoek op een rij. We benoemen de gevonden werkzame elementen van het programma en we doen aanbevelingen voor de toekomst.

1. Community Champions heeft een positief maatschappelijk rendement

Door gesprekken met 32 deelnemers, hun begeleiders en omgeving hebben we een goed beeld gekregen van de opbrengsten van het programma op individueel niveau. De vijf persona's in dit rapport geven een beeld van die opbrengsten.

Het onderzoek toont aan dat het maatschappelijk rendement in zowel kwalitatieve als kwantitatieve zin positief is: het programma heeft bij de vier onderzochte clubs een positieve impact op het leven van de deelnemers en (ook in financiële zin) op de samenleving. De belangrijkste opbrengsten zijn:

1. Meer zelfvertrouwen en een verbeterd zelfbeeld
2. Verbeterd toekomstperspectief, vaardigheden en motivatie
3. Verbeterde sociale vaardigheden en relaties
4. Actievere leefstijl en actiever in de maatschappij
5. Verminderd risicovol gedrag en kwetsbaarheid

Het deel van de opbrengst dat naar financieel rendement te vertalen is, is voor 32 deelnemers gemiddeld € 5.060. Dit bedrag loopt gemiddeld per onderzochte club uiteen van € 1.820 tot € 7.470 per deelnemer.

De mate van dit financiële rendement verschilt per 'type' deelnemer. Bij elke club is ook sprake van enkele casussen die geen maatschappelijk rendement in financiële zin opleveren. Het maatschappelijk rendement wordt gerealiseerd door:

- verbeteren inactief gedrag en daarmee tegengaan van bijvoorbeeld obesitas;
- verbeteren van contacten en daarmee tegengaan van een sociaal isolement;
- verbeteren van attitude jegens school en daarmee voorkomen van schoolverlating;
- bevorderen van gezond gedrag en daarmee tegengaan van middelengebruik, zoals roken en drugs;
- bevorderen van sociale contacten en daarmee reductie van risicovol gedrag, en reductie van bijvoorbeeld bedreigingen of verval naar crimineel gedrag.
- verbeteren van mentale gezondheid, waardoor gebruik van voorzieningen, zoals psycholoog, psychiater en/of coaching is gereduceerd.

2. De mate van maatschappelijk rendement wordt voor een groot deel bepaald door de startsituatie van de deelnemer

Het financieel maatschappelijk rendement landt vooral bij stakeholders in de sector Zorg en Veiligheid. Relatief weinig financieel rendement landt bij gemeenten en het bedrijfsleven. De beschreven persona's laten zien dat de jongeren in dit onderzoek verschillende startsituaties hebben. Voor jongeren die meedoen vanuit een kwetsbare positie (zoals een beperking of instabiele thuissituatie) is het meedoen aan het Community Champions-

programma soms levensveranderend. Voor jongeren zonder noemenswaardige uitdagingen is deelname aan het programma een mooie bonus aan hun schoolcarrière. Voor beide profielen geldt dat het programma enorm waardevol is. In de berekeningen van het financieel rendement zien we terug dat de jongeren in een kwetsbare situatie vaker een ontwikkeling laten zien die zich ook vertaalt naar financieel maatschappelijk rendement.

3. De verschillen tussen de programma's maken dat het maatschappelijk rendement in kwantitatieve zin niet te extrapoleren is voor het volledige programma

Hoewel de lokale programma's op elkaar lijken omdat ze binnen het centrale kader van Community Champions zijn ontwikkeld, verschillen ze ook op belangrijke onderdelen. Bijvoorbeeld in de selectie van deelnemers, maar ook in de inhoud van het programma. De vier onderzochte programma's zijn onderling lastig te vergelijken. Het is daarom op basis van dit onderzoek niet te zeggen dat het berekende financieel maatschappelijk rendement ook voor andere clubs geldt. De kwalitatieve opbrengsten gelden hoogstwaarschijnlijk ook voor andere clubs, hoewel de mate waarin verschilt per club.

4.2 | Werkzame elementen

4. Community Champions draagt bij aan MDT-doelen en meer

Het programma Community Champions bereikt jongeren die anders buiten beeld blijven

Net als eerder onderzoek concluderen we dat Community Champions bijdraagt aan de ambities van MDT. Naast dat het programma bijdraagt aan de MDT-pijlers, zijn er ook andere maatschappelijke thema's waar Community Champions een bijdrage aan geeft. Deze opbrengsten zijn omschreven in paragraaf 3.1.4. Ten opzichte van andere MDT-programma's heeft Community Champions een aantal unieke eigenschappen die het programma aantrekkelijk maken. De omvang van het totale programma met 26 clubs is daar een van. Dit maakt het mogelijk onderling kennis te delen, uitwisselingen tussen jongeren te organiseren en landelijke aandacht voor het programma te vinden.

5. Community Champions is stevig verankerd, de effectiviteit kan worden vergroot

De Eredivisie CV speelt een belangrijke rol in de organisatie van deze cluboverstijgende activiteiten, maar ook in het verzorgen van administratie, kennisdelingsactiviteiten voor deelnemende clubs en de verantwoording van de subsidie. Tot slot maakt Community Champions slim gebruik van de aantrekkingskracht die het betaald voetbal (landelijk en lokaal) heeft op de doelgroep en zijn zij vaak zichtbaar op de scholen waarmee zij samenwerken. Daarmee worden jongeren bereikt die op andere manier buiten beeld blijven. Bij de onderzochte clubs is de afgelopen jaren

gewerkt aan een programma dat in de lokale setting effectief is. Er is binnen de kaders ingespeeld op de context van de club (bijvoorbeeld passend bij doelstellingen) en de vraag vanuit de samenleving (vooral onderwijs). De centrale ondersteuning door Eredivisie bij het opzetten, ontwikkelen en verantwoorden van het programma is daarbij zeer behulpzaam. Met de inzichten van onderzoeken zoals deze is het volgens ons mogelijk om, bouwend op deze sterke basis, de effectiviteit van het programma lokaal te vergroten. Aanbevelingen hiervoor doen we in paragraaf 4.3.

Werkzame elementen zijn, in de context van interventies, die onderdelen die cruciaal zijn voor het bereiken van de gewenste resultaten. Ze zijn de 'kern' of 'essentie' van een interventie, die ervoor zorgen dat deze effectief is. Dit onderzoek heeft niet de ambitie om onomstotelijk en wetenschappelijk relatie te leggen tussen deze elementen en de uitkomsten, maar wel om te benoemen welke elementen van de interventie, in dit geval het programma Community Champions volgens deelnemers en betrokkenen een essentiële bijdrage leveren aan de waarde voor deelnemers.

Op basis van de analyse in hoofdstuk 3 onderscheiden we de volgende werkzame elementen in de Community Champions programma's bij de vier onderzochte clubs:

Persoonlijke aandacht

Deelnemers die positief zijn over hun eigen ontwikkeling en de bijdrage van het programma, noemen haast zonder uitzondering de warme en persoonlijke aandacht die er is vanuit de begeleiding. Ze ervaren dat contact als meer gelijkwaardig dan met de leerkrachten op school. Het eerste deel van het programma is erop gericht deze relatie en het vertrouwen op te bouwen. Dat biedt een stevige basis voor ontwikkeling en coaching later in het programma. Vanzelfsprekend heeft de groepsgrootte en het aantal begeleiders invloed op de hoeveelheid tijd die er per deelnemer is voor begeleiding.

Inspirerende leeromgeving

Veel deelnemers geven aan dat ze meer motivatie hadden voor Community Champions omdat de

leeromgeving inspirerend is. Vergeleken met de schoolomgeving biedt Community Champions een kleine groep, een sportieve omgeving, bewegend leren, weinig klassikaal onderwijs, veel beweging en veel contact met de buitenwereld, via werkbezoeken en activiteiten. Onderdeel van deze leeromgeving is zeker ook de verbinding met de voetbalclub die voor veel jongeren aanspreekt en trots maakt.

Kracht van de voetbalclub

Voor veel jongeren is de lokale betaald voetbalclub een plek die ze aanspreekt. De aantrekkingskracht van de voetbalwereld in het algemeen, en de lokale club in het bijzonder, zorgt ervoor dat jongeren worden bereikt die door het onderwijs en welzijnswerk niet of moeilijk bereikt worden. Het feit dat jongeren een tijdje bij deze club mogen horen, letterlijk het logo mogen dragen, raakt een intrinsieke motivatie en betrokkenheid. Het geeft een trots gevoel, bij de jongeren én hun omgeving. Deze betrokkenheid legt de basis voor gesprekken en trainingen waarin jongeren leren van hun voorbeelden, waarmee jongeren zich vaak ook kunnen identificeren. Daarnaast biedt de club toegang tot een netwerk van bedrijven, maatschappelijke organisatie, voetbalverenigingen, etc. die allerlei mogelijkheden bieden voor deelnemers.

Groepsdynamiek

Een zorgvuldige samenstelling van de groep is van grote invloed op het ontwikkelproces van deelnemers. Er is geen eenduidige richting aan te geven die hier goed werkt. Voor sommige deelnemers is het goed om in contact te komen met jongeren die een andere achtergrond hebben.

4.3 | Aanbevelingen

Voor andere, meer kwetsbare jongeren, is het soms fijn om juist in een groep van bekenden te kunnen werken. Goede afstemming met de scholen en intakes met de clubbegeleiders zijn zeer helpend in het samenstellen van een goede groep.

Selectie en intake van deelnemers

De selectie van deelnemers is zeer bepalend voor het te verwachten maatschappelijk rendement. Bij kwetsbare jongeren is relatief veel financieel rendement te behalen, zij het in de juiste context en met het juiste aanbod. Een zorgvuldig selectieproces helpt bij het in kaart brengen van de individuele ontwikkelbehoeften van deelnemers.

Goede afstemming met de scholen en intakes met de clubbegeleiders zijn zeer helpend in het samenstellen van een goede groep.

Actieve betrokkenheid van de onderwijsinstelling

In de programma's waar begeleiding van de school wekelijks aanwezig is zien we dat de verbinding tussen het programma en school makkelijker gemaakt wordt. Schoolbegeleiders kennen de deelnemers en kunnen de clubbegeleiders helpen de deelnemers, hun achtergrond en ontwikkeldoelen snel te leren kennen en op te reflecteren. Het aanbod in het programma kan bovendien gemakkelijker worden afgestemd op het programma op school, zowel praktisch als inhoudelijk. Het is echter ook denkbaar dat juist een lage betrokkenheid van school een omgeving biedt die voor jongeren veiliger is. Hoe dan ook is een goed contact en afstemming met school goed.

Een goede samenwerking en afstemming met de scholen op inhoud en proces is hierin cruciaal.

Maatwerk / flexibiliteit

Ondanks veel aandacht voor selectie en groepsdynamiek is geen groep hetzelfde. Het draagt bij aan de effectiviteit van de interventie als er binnen het programma ruimte is om in te spelen op specifieke behoeften van de groep of individuele deelnemers. Bijvoorbeeld door de buurtbijdrage door de groep te laten bedenken of een bedrijfsbezoek af te stemmen op de interesses van deelnemers.

Tot slot en alles overziend destilleren wij een drietal aanbevelingen voor de toekomst die de impact van het programma mogelijk nog verder vergroten.

1

Benut kansen voor het programma Community Champions door aansluiting op de uitdagingen die landelijk worden gezien

In hoofdstuk 2 hebben we een schets gegeven van de maatschappelijke ontwikkelingen die dicht liggen tegen de doelen en ambities van het programma Community Champions, nu of in de nabije toekomst. Op basis van deze analyse zien wij drie sporen als kansen voor het programma:

- Verbeteren van mentale gezondheid: op basis van dit onderzoek blijkt dat mentale gezondheid en het verbeteren van het sociaal welbevinden van de deelnemers veelvuldig terugkomen als positieve effecten. Dit biedt mogelijkheden, mede gezien een ontwikkeling (mede als gevolg van de nasleep van COVID-19) in de samenleving dat jongeren te kampen hebben met meer mentale problematiek, eenzaamheid en verminderde mentale weerbaarheid.
- Bevorderen van gezond gedrag/tegengaan van inactief gedrag: problemen rondom inactief gedrag (obesitas, gameverslaving, vaperen) komen steeds meer voor in onze samenleving en zullen na verwachting in de toekomst

tot meer en hogere zorgkosten leiden. Het programma Community Champions speelt hier al op in en kan dit nog meer en doel- en doelgroepbewuster doen, door jongeren bewust te maken van het belang van een gezonde leefstijl en het plezier en nut van bewegen te laten ervaren. Aansluiting hiervoor kan gezocht worden bij bijvoorbeeld Sportakkoord en GALA onder regie van gemeenten.

- Inzetten op preventie vanuit een brede blik. In het sociaal domein is in toenemende mate aandacht voor preventie om duurdere zorg te voorkomen. Dit gebeurt steeds vaker vanuit een brede blik op gezondheid (positieve gezondheid), welvaart (brede welvaart) en preventie op risicovol gedrag en crimineel gedrag. Community Champions is een laagdrempelige vorm die past binnen dit preventieve (zgn. voorliggend) veld en heeft inherent aandacht voor de brede ontwikkeling van jongeren. Gemeenten maken deze beweging, mede in het kader

van de Hervormingsagenda Jeugd en aankomende bezuinigingen die daar getroffen moeten worden. Hier liggen kansen voor het programma om verbinding te maken met de lokale uitdagingen. Dit kan worden bereikt door actief bestuurders op Rijksniveau (ministerie SZW, ministerie V&J) en gemeentelijk niveau (portefeuillehouders Sociaal Domein) te

benaderen en te laten zien dat Community Champions waarde toevoegt in de sociale basis. Daarmee biedt Community Champions een mogelijke oplossing voor een deel van de uitdaging met betrekking tot de Hervormingsagenda. Bovenstaande geldt ook voor bijvoorbeeld zorgverzekeraars in het zorgdomein.

2

Stuur op het maximaal benutten van het potentieel maatschappelijk rendement

Zoals aangegeven in paragraaf 3.2 (tabel 2) loopt de bandbreedte van het maatschappelijk rendement sterk uiteen per casus. Om deze bandbreedte te verkleinen en het maximaal potentieel maatschappelijk rendement zo veel mogelijk te benutten, adviseren we om aan de voorkant van het traject heldere keuzes te maken voor wie het programma bedoeld is. Daarmee bedoelen we niet dat deelnemers met een laag financieel rendement geweerd zouden moeten worden. Hier wordt immers een hoog kwalitatief maatschappelijk rendement behaald. Een keuze voor jongeren in een kwetsbare startsituatie voor deelnemers vergroot wel de kans op financieel maatschappelijk rendement, maar vraagt tegelijkertijd om meer aandacht en competentie van de begeleiding, veel aandacht voor selectie en goede samenwerking met de school en omgeving van de deelnemer. Een keuze voor meer financiële impact heeft dus gevolgen voor de organisatie en inhoud van het programma, maar ook voor samenwerkingspartners en aanpak.

Welke keuze je hierin ook maakt, voor elke groep/deelnemer is het de moeite waard te investeren in een scherpe selectie vooraf. Met andere woorden: Wat speelt er precies bij de deelnemers? In

welke groepssamenstelling werken we? Door een scherpe analyse kan het aanbod in het programma (eventueel in samenwerking met partners) beter worden gericht op individuele deelnemers en de behoefte van de groep. Een nauwe betrokkenheid van de school is hierbij van groot belang. Door te verbinden met meer en andere partners, bijvoorbeeld gemeente, welzijnswerk kan het aanbod binnen het programma worden verbreed en versterkt.

3

Borg het maatschappelijke rendement

We zien dat zeker de meer kwetsbare jongeren nu soms meer of langer aandacht krijgen van de begeleiders dan het 16-weekse programma formeel biedt. Sommige deelnemers wordt bijvoorbeeld een tweede deelname aangeboden of vervolgen hun betrokkenheid door een stage. Veel begeleiders blijven informeel in contact met oud-deelnemers. Kennelijk is het 16-weekse programma niet voor alle deelnemers voldoende om het volledige rendement te behalen en te borgen. Bij de clubs wordt nu veelal ad hoc op die behoefte ingespeeld. Onze aanbeveling is deze extra aandacht structureel in te regelen.

Kennelijk is het 16-weekse programma **niet voor alle deelnemers voldoende** om het volledige rendement te behalen en te borgen.

Concrete mogelijkheden daarvoor zijn:

- Maak voor alle deelnemers een concreet ontwikkelplan en stem dat af met school en thuis. Monitor dit plan gedurende de 16 weken enkele keren en koppel terug naar direct betrokkenen. Betrek ook ouders bij de ontwikkeling van hun kind, zodat ook thuis aandacht is voor het proces.
- Bouw een zekere vorm van nazorg in voor alle deelnemers. Die nazorg kan variëren van een berichtje na een aantal weken, een terugkomdag of inderdaad een vervolgprogramma of stage. Zowel deelnemers als begeleiders zijn overtuigd van de meerwaarde van deze nazorg.

Hierbij is het uiteraard belangrijk dat de behoefte van de jongeren hierin leidend is. Door opvolging van deze adviezen wordt het maatschappelijk rendement duurzamer.

Tot slot hebben wij in algemene zin ervaren dat Eredivisie CV en de betrokken clubs een oprechte wens hebben de impact van Community Champions te maximaliseren. Daarvoor wordt veel kennis gedeeld, onderzoek gedaan en verbeterplannen geïmplementeerd. Ons advies is om in dit continue proces van verbetering ook de jongeren actief te betrekken, zeker op lokaal niveau. Dit onderzoek heeft ons geleerd dat deelnemers onder de juiste omstandigheden goed in staat zijn om de kracht en zwakte van het programma te benoemen en een bijdrage te leveren aan de doorontwikkeling van het programma.

Bijlage 1 | Overzicht persona's

het verhaal van Bas

Bas

Leeftijd
14

Onderwijs
Havo

Specifieke kenmerken
ten tijde van de
startsituatie

**Goed in zijn vel,
leuke vrienden,
sportief**

BMC

Bas zit in het tweede jaar van de havo, op een school waar hij het goed naar zijn zin heeft. Hij heeft leuke vrienden, vanuit school maar ook vanuit de buurt. Hij voetbalt graag en drinkt of rookt nooit. Bas zit bij een gezellige voetbalclub en gaat met zijn vader naar thuiswedstrijden van de club. Thuis gamet hij weleens, vooral FIFA, maar zijn ouders hoeven hem eigenlijk nooit aan te sporen om te stoppen of beter zijn huiswerk te maken.

Op school gaat het in principe goed, al mist hij soms wel de energie en motivatie, omdat hij op school niet alle vakken even interessant vindt. Hij vindt buiten zijn en met zijn vrienden afspreken veel leuker dan in het klaslokaal zitten en luisteren.

Op een dag kwamen er een paar mannen met logo's van zijn favoriete voetbalclub langs op school om een presentatie te houden over het Community Champions-programma. Hij heeft zich meteen ingeschreven toen hij zag dat het programma veel voetbal, maar ook andere sporten en activiteiten organiseerde. Hij vond het dan ook helemaal niet erg om elke donderdagmiddag pas vlak voor het avondeten thuis te zijn. In zijn groep zaten jongens en meiden uit verschillende klassen, maar wel van zijn eigen school. Een aantal daarvan kende hij nog niet, dus hij vond het wel leuk om ze wat beter te leren kennen.

Bas heeft zijn kwaliteiten en talenten beter leren kennen

Door de verschillende activiteiten die plaatsvonden tijdens Community Champions, waarbij Bas een bingoavond en een gymles voor de ouderen in de buurt moest organiseren, heeft Bas zijn kwaliteiten en talenten beter leren kennen. Zo kwam hij erachter dat hij goed de leiding kan nemen om de groep bij elkaar te krijgen, om alles tot in de puntjes uit te zoeken voor de bingoavond. Wat Bas ook van Community Champions geleerd heeft, is op een rustige manier voor zijn eigen mening opkomen in plaats van meteen ruzie maken. Doordat hij meer zelfvertrouwen gekregen heeft en gezien heeft dat hij door anderen serieus genomen wordt, durft hij dit nu meer.

Bas spreekt nog steeds af met de jongens uit de andere klassen die hij door Community Champions heeft leren kennen. Voordat Bas met deze jongens in dezelfde Community Champions-groep terecht kwam, had hij nog weleens met hen, maar nu kunnen ze het goed met elkaar vinden en voetballen ze vaker samen. Doordat hij meer zelfvertrouwen heeft door het programma en zijn kwaliteiten beter kent, heeft dit programma hem een zetje in de rug gegeven voor zijn vervolgopleiding. Hij vond de sportopleiding altijd al wel interessant, maar nu is hij ervan overtuigd dat dit de juiste keuze voor hem is. Bas vindt het jammer dat het programma afgelopen is, omdat het zo leuk was om deel te zijn van zijn favoriete voetbalclub!

Leroy

Leeftijd
16

Onderwijs
Praktijkonderwijs

Specifieke kenmerken
ten tijde van de
startsituatie

**Overgewicht,
weinig vrienden,
weinig motivatie**

het verhaal van Leroy

Leroy voelt zich anders dan de jongens van zijn klas op het praktijkonderwijs. Hij heeft veel interesses en hobby's, maar is liever alleen dan in een groep. Tijdens de gymles merkt hij soms dat zijn gewicht hem in de weg zit, en dat motiveert hem niet echt om naar de gymlessen te gaan. Vaak verzint hij een smoesje, zodat hij niet mee hoeft te doen. Hij is onzeker over zichzelf, en weet niet zo goed wat hij moet doen om gezonder te gaan leven. Er is nog niet echt iemand geweest die hem hierop aanstuurt. Zijn ouders zijn immers net zoals hij, en hij eet wat de pot schaft.

Hij gaat veel om met zijn familie, die in de buurt woont. Hij heeft daarom ook niet zo'n grote vriendengroep, maar die mist hij ook niet echt. Op school heeft hij geen motivatie om zijn best te doen; hij wil gewoon dat het zo snel mogelijk voorbij is, zodat hij aan het werk kan. Hij heeft nu een bijbaantje bij de snackbar bij hem in de buurt, waar hij soms ook tijdens schooltijd werkt. Geld verdienen is immers belangrijker dan naar die nutteloze school gaan, denkt hij zelf. Op een dag werd hij benaderd door zijn mentor op school, met de vraag of het Community Champions-programma misschien iets voor hem was. Waarom niet, dacht Leroy.

Leroy zat in een groep met jongens van zijn eigen school, en van een internationale schakelklas (ISK). Eerst keek hij liever de kat uit de boom. De samenstelling van de groep was heel anders dan die van zijn schoolklas, dus zocht hij contact met de ISK-jongens. Door de activiteiten van het Community Champions-programma moesten ze veel samenwerken als team. Andere jongens uit zijn groep vonden dit lastig, omdat de ISK-jongens geen Nederlands kunnen. Leroy vond het juist heel interessant om de jongens en hun taal te leren kennen. Hij vond het ook heel fijn om als deel van een team gezien te worden; dat had hij op school vroeger nooit. Hij vindt het wel grappig hoe iedereen buiten het schoolplein anders tegen je doet, ze lijken je hier wel meer te willen helpen dan op school. Leroy vindt de workshops tijdens Community Champions ook interessanter dan op school, zelfs degene waarbij ze een cv moeten opstellen. Misschien komt dat door het inspirerende werkbezoek aan de kapper.

Sommige activiteiten wilde Leroy aanvankelijk liever niet doen, zoals kickboksen of klimmen in het indoor klimpark. Met aanmoediging van de begeleiders ging hij het toch maar proberen, samen met zijn nieuwe vrienden. Hij bleek nog best goed te zijn in kickboksen ook. Naast die activiteiten zorgde de vertrouwde sfeer in de groep ervoor dat

het fijn was om dingen met elkaar te delen. Leroy vond het erg indrukwekkend om te horen wat de ISK-jongens allemaal hebben meegemaakt. Zelf heeft hij in het afgelopen jaar zijn tante verloren, waar hij erg veel verdriet van heeft gehad. Het programma op de voetbalclub was de eerste plek waar hij erover wilde praten.

Leroy is **assertiever** geworden. Zijn ouders vinden ook dat hij meer uit zijn schulp is gekropen.

Op een dag zag Leroy op school dat iemand nare dingen tegen een van zijn oud-Community Champions-groepsleden zei. Hij stapte ertussenin en nam het voor de jongen op. Hij heeft zijn eigen normen en waarden beter leren kennen en het voelde goed om iets te doen voor een ander - dingen die hij allemaal tijdens het 16-weekse programma heeft geleerd. Door alle sportieve activiteiten bij Community Champions is Leroy aanzienlijk afgevallen. Hij zit hierdoor beter in zijn vel en kan meer meedoen met de gymlessen. Hij is ook assertiever geworden. Zijn ouders vinden ook dat Leroy meer uit zijn schulp is gekropen. Hij is vaker buiten aan het voetballen, en gaat daarbij nog steeds om met de andere oud-deelnemers van het Community Champions-programma. Ook heeft hij minder begeleiding vanuit school nodig om betere resultaten te halen. Hij heeft meer motivatie om zijn school af te maken, omdat hij graag door wil stromen naar het reguliere mbo, dus hij spijbelt nu ook aanzienlijk minder. Leroy heeft tijdens het programma nog eens nagedacht over werken bij de frietkraam, en dit is toch niet iets wat hij de rest van zijn leven wil doen. Het werkbezoek en het opstellen van een cv heeft hem doen inzien dat er eigenlijk veel meer mogelijkheden zijn dan hij dacht, en dankzij gesprekken met de begeleiders hierover gelooft Leroy ook dat hij zelf veel meer kan dan hij dacht.

Amira

Leeftijd
15

Onderwijs
Vmbo-tl

Specifieke kenmerken
ten tijde van de
startsituatie

**Gepest,
onveilige buurt,
geen fijne vrienden of
thuisituatie**

het verhaal van Amira

Amira is op haar vorige vmbo-school gepest, waardoor ze verlegen is wanneer ze met nieuwe mensen te maken heeft. Ze is liever op de achtergrond en houdt niet van veranderingen. Haar ouders zijn gescheiden en ze heeft twee jongere broertjes. Ze woont in een buurt in een grote stad die bekendstaat als een gevaarlijke buurt met veel conflicten, dus ze fietsen altijd samen naar school.

Ze is een keer blijven zitten, en is daarom wat ouder dan de rest van haar klasgenoten. In de pauze rookt ze naast de oudere scholieren op het schoolplein. Deze oudere scholieren stappen soms naar haar toe, en maken opmerkingen over haar. Ze wil toch stoer overkomen op ze, dus doet ze soms mee met dingen die ze eigenlijk niet wil doen. Soms stelen ze dingen uit de supermarkt, of maken ze een bankje in het park kapot. Haar mentor ziet dit gedrag en denkt dat daarom dat het goed is voor Amira om mee te doen aan het Community Champions-programma. Amira vindt het niet altijd fijn om thuis te zijn, door ruzie met haar moeder, dus gaat ze op het voorstel van haar mentor in. Ze heeft nooit veel gevoetbald, maar volgens haar mentor komen er ook veel andere dingen aan bod tijdens het programma.

Amira heeft tijdens het Community Champions-programma veel nieuwe leeftijdsgenoten leren kennen. Ze kwam niet alleen in contact met haar groepsgenoten, maar ook met hun vrienden die bij de wedstrijden kwamen kijken. Het viel Amira op dat deze vrienden heel anders met elkaar omgingen dan de ouderejaars op haar school, met wie ze in de pauzes hangt. De activiteiten tijdens het programma vond Amira meteen heel leuk. Amira en haar groepsgenoten hebben een buurtbijdrage gedaan in een buurthuis, waar ze voor daklozen kookten. Daarnaast deden ze verschillende bedrijfsbezoeken. Dit heeft een wereld voor haar geopend: tijdens de buurtbijdrage was iedereen ontzettend dankbaar. Gedurende al deze activiteiten met haar Community Champions-

groep had Amira voor het eerst het idee dat mensen haar waardeerden als ze gewoon zichzelf was. Mensen lachten om haar grapjes en vonden dat ze goede vragen stelde tijdens de sessies. Ze hoefde niet de hele tijd stoer te doen om aandacht te krijgen en erbij te horen. De begeleiders van het programma vond ze hierin ook heel fijn, en ze heeft veel gesprekken met ze kunnen voeren over zichzelf – zowel over haar verleden als over haar toekomst. De begeleiders vermoedden dat haar ‘vrienden’ geen echte vrienden waren. Amira ziet nu gelukkig in dat echte vrienden geen misbruik van je proberen te maken.

Amira gaat niet meer om met de ouderejaars op school. Ze heeft geleerd dat ze zich niet hoeft te bewijzen voor hen, en staat daardoor steviger in haar schoenen. Amira vindt het zelf eigenlijk ook veel gezelliger als ze gewoon haar eigen grapjes kan maken, in plaats van alleen maar mee te praten met de grove dingen die de rest zegt. Ze kan ook beter ‘nee’ zeggen als er iets van haar wordt gevraagd wat ze niet wil doen, zoals dingen kapot maken of stelen. Het programma heeft daarbij een positief effect gehad om risicovol gedrag te voorkomen. De begeleiders hebben haar geïnspireerd om iets terug te doen voor de maatschappij, om iets voor een ander te doen. Ze wil daarom graag de zorgkant op.

Op school merkt de docent dat ze een veel meer open houding heeft, en als het ware wat ‘rechterop’ staat. Dat straalt gelijk meer vertrouwen uit en het nodigt andere klasgenoten uit om haar te benaderen. Haar sociale cirkel is hierdoor breder geworden, en haar sociaal-emotionele ontwikkeling is daarmee bevorderd. Dankzij het programma heeft Amira het idee dat ze zich beter kan weren tegen schoolgenoten die illegale dingen doen, en voelt ze zich ook veiliger in haar eigen buurt. Ze wordt minder vaak aangesproken of nageroepen op straat – waarschijnlijk omdat haar vernieuwde zelfvertrouwen voor iedereen merkbaar is.

Stijn

Leeftijd
18

Onderwijs
Geen

Specifieke kenmerken
ten tijde van de
startsituatie

**Gezinshuis,
geen vrienden,
middelengebruik,
fanatieke voetbalfan**

het verhaal van Stijn

Stijn is 18, woont al een paar jaar in een gezinshuis en gaat niet naar school. Hij heeft eigenlijk geen vrienden en ligt veel op bed te chillen. Vroeger vond hij het leuk om met dieren bezig te zijn: hij had zelf een hamster en vissen en wilde graag verzorger in een dierentuin worden. Dit streven is hij door de jaren heen kwijtgeraakt, want hij ziet niet in hoe iemand als hij dit ooit kan bereiken.

Als Stijn eens de deur uit gaat is het voor alcohol en sigaretten: hij rookt en drinkt veel. Gelukkig kon hij bij de harde kern van de voetbalclub terecht, waar de andere supporters hem opnamen in hun groep. Dit was een tijdje heel leuk, maar door alle 'activiteiten' in het voetbalvak kwam Stijn in aanraking met de supporterscoördinator. Er hing hem een stadionverbod boven het hoofd, omdat Stijn vaak in ruzies en vechtpartijen terechtkwam. Dit was voor Stijn een zware tegenslag: de club is het enige wat hem een thuisgevoel geeft, en waar hij niet wordt behandeld als iemand die niks kan. Op dat moment kwam het Community Champions-programma op zijn pad, doordat zijn begeleider bij het gezinshuis hem dit aanraadde.

Stijn wende langzaam aan zijn begeleider Sem bij Community Champions; hij kwam er achter dat Sem **iets vergelijkbaars heeft meegemaakt** als hij.

Community Champions was voor Stijn aan het begin wel even wennen: al die andere jongeren met hun eigen verhaal in een klaslokaal, en begeleiders die opeens van alles van je willen. Stijn was daarom teruggetrokken, of zocht juist het conflict op als er te veel van hem gevraagd werd. Maar langzaam wende Stijn aan zijn begeleider Sem bij Community

Champions. Stijn kwam er namelijk achter dat Sem iets vergelijkbaars heeft meegemaakt als hij. Stijn had nooit voor mogelijk gehouden dat iemand als Sem ook van zo ver kwam. Ze leerden elkaar beter kennen, en deelden verhalen met elkaar. Twee momenten hebben echt veel voor Stijn betekend. Een daarvan was de prijsuitreiking aan het einde van het programma, die Stijn van Sem helemaal zelf mocht organiseren. Er waren veel mensen aanwezig, zoals ouders en zelfs een journalist! Stijn mocht een praatje houden en de beker uitreiken. Hij gaf het niet toe, maar hij was eigenlijk heel trots dat hij door Sem was uitgekozen om dit te doen. Het andere belangrijke moment voor Stijn was de buurtbijdrage, toen ze spelletjes gingen spelen in een bejaardentehuis. Stijn vond het zo fijn om te merken dat de ouderen hem dankbaar waren voor het gezellige contact, dat hij vanaf dat moment wist: ik wil graag iets terugdoen voor een ander.

Aan het einde van het programma was voor Stijn duidelijk dat hij hetzelfde pad wilde bewandelen als Sem. Hij beseftte dat als hij door zou gaan zoals hij zijn leven eerder leidde, hij uiteindelijk nooit iets zou bereiken. Dankzij Sem en Community Champions weet Stijn nu dat hij iets kan en dat hij er mag zijn. Het programma gaf hem een doel en structuur. Dit vond Stijn zo fijn om te merken, dat hij nu bij DHL is gaan werken en zelfs stage loopt bij Community Champions. Hij staat hier voor de groep, en heeft in zijn dagelijkse leven veel minder conflict. Deze stage bij Community Champions helpt hem ook om naar zijn doel toe te werken: hij wil graag sociaal werker worden, zodat hij inderdaad elke dag iets voor een ander kan betekenen. Dit geeft hem hetzelfde gevoel als toen hij vroeger zijn huisdieren verzorgde, maar dan nog veel beter! Al met al zit Stijn veel beter in zijn vel. Hij is Sem heel dankbaar voor de kentering in zijn leven en kan met zekerheid stellen dat Community Champions zijn leven veranderd heeft.

het verhaal van Sascha

Sascha

Leeftijd
16

Onderwijs
Speciaal
onderwijs

Specifieke kenmerken
ten tijde van de
startsituatie

**Lichamelijke beperking,
kleine leefwereld,
voetbalfan**

Sascha zit op het speciaal onderwijs en wordt door een taxi naar school en weer thuis gebracht. Ze is vooral thuis, want haar motorische aandoening maakt het moeilijk om zonder begeleiding iets te ondernemen. Haar leefwereld is hierdoor kleiner vergeleken met kinderen uit de buurt, die vaak vrienden over de vloer hebben en buiten spelen met elkaar.

Sascha zit liever binnen, en kijkt soms wel toe hoe de buurkinderen met elkaar buiten spelen. Haar droom is om profvoetballer te worden, en haar kamer hangt vol met posters van voetballers. Samen met haar vader kijkt ze ook veel naar voetbal op de tv. Op school zijn een aantal kinderen uitgenodigd om mee te doen aan het Community Champions-programma. Haar ouders willen ook graag dat ze meedoet, en hebben het ervoor over om haar zelf van de voetbalclub op te halen elke woensdagmiddag. Door Sascha's interesse in voetbal, leek het haar zelf ook een goed idee.

Ze draagt haar trainingspak van de club zo vaak mogelijk en vertelt aan iedereen dat ze onderdeel van de club is.

Als onderdeel van het programma, moest de groep zelf een voetbaltraining geven aan kinderen. Sascha vond dit erg spannend om te doen. Wat hielp, is dat haar beste vriendin Lotje ook meedeed aan het programma. Lotje en Sascha hadden daardoor veel aan elkaar, en spoorden elkaar aan om aan alle activiteiten mee te doen. Het was ook bijzonder dat zij een voetbaltraining aan andere kinderen konden geven; zo iets hadden ze nog nooit meegemaakt. Ook de buurtbijdrage, die bestond uit het tuinieren in een ouderentehuis, was voor Sascha een bijzondere ervaring. Ze merkte dat haar beperking haar hier helemaal niet in de weg zat, en

dat het buiten werken in de tuintjes haar juist heel goed deed. Sascha is er erg trots op dat ze mee mag doen met Community Champions. Ze draagt haar trainingspak van de club zo vaak mogelijk en vertelt aan iedereen dat ze meedoet en onderdeel van de club is. Ergens bij horen waar ze trots op kan zijn, heeft Sascha nog niet eerder meegemaakt.

Sascha gelooft bijna niet dat haar dit gelukt is.

Sascha en haar ouders merkten dat het meedoen aan het programma haar wereld heeft verbreed. Ze wil graag meer gaan sporten en bewegen. Daarom heeft begeleider Abdul geregeld dat ze in het g-team van de lokale voetbalclub mee mag doen! De eerste keer is hij ook met haar mee geweest naar de training. Sascha gelooft bijna niet dat haar dit gelukt is. Haar ouders willen haar graag helpen bij het omarmen van een actieve leefstijl, omdat ze hun dochter zien opbloeien van het sporten, contact met nieuwe leeftijdsgenoten en het meer buitenshuis zijn. Daarom zoeken ze nu een fysiotherapeut die gespecialiseerd is in het omgaan met haar fysieke beperking, zodat ze later hopelijk zelfstandiger kan zijn. Ze voert nu haar stage uit bij datzelfde ouderentehuis, waar Lotje soms langskomt voor de gezelligheid.

Ze wil nog steeds profvoetballer worden, maar ziet ook in dat een uitstroom naar dagbesteding of werk realistischer is. Sascha vindt het al ontzettend cool dat ze nu zelf een voetbalteam heeft - dat is voor nu genoeg. Wat ze later wil worden, weet ze nog steeds niet precies, maar dankzij Community Champions weet ze wel dat ze met haar fysieke beperking veel meer kan dan ze dacht!

BMC
Databankweg 26D
3821 AL Amersfoort

Postbus 490
3800 AL Amersfoort

033 - 496 52 00
info@bmc.nl

Titel
Community Champions:
Maatschappelijk rendement in beeld

Classificatie
Openbaar, publicatiedatum mei 2025

Opgesteld door adviseurs van BMC
Jurrie Groenendijk
Nora van der Linden
Herman Uffen
Jessica Pearson
Anne Neutel

Art Direction & Layout
De Vormkamer

Vormgeving en productie
Flair Design Ontwerp- en DTP Studio

Copyright
© BMC, 2025
Databankweg 26D, 3821 AL Amersfoort
Projectnummer PO049157

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige
vorm of op enige wijze - hetzij
elektronisch, mechanisch, door
fotokopieën, opnamen of op
enige andere manier - zonder
voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.